

INICIJATIVA ZA MONITORING EVROPSKIH INTEGRACIJA BiH

autor i autorica:

Saša Gavrić

Adrijana Hanušić

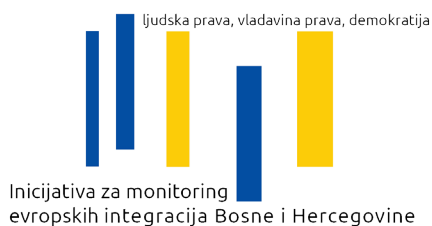
Sarajevo, avgust 2015.

ISSN 2203-6079

www.eu-monitoring.ba

Prijedlozi za unapređenje institucionalnih okvira
za zaštitu i promociju ljudskih prava:

MODEL ZAKONA O INSTITUCIJI OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BIH

UVOD

Institucija ombudsmena/ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je centralna nezavisna institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava. Imajući na umu da u Bosni i Hercegovini ne postoje druge državne institucije ombudsmenskog karaktera (npr. specijalizovani ombudsmeni), niti druge nezavisne institucije za ljudska prava, značaj Institucije ombudsmena/ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine još je veći.

Kako bi se:

- osigurala veća nezavisnost i nepristranost institucije,
- unaprijedila efikasnost institucije u obavljanju svog mandata zaštite i promocije ljudskih prava, te dodatno regulisale funkcije (nacionalnog) preventivnog mehanizma za prevenciju torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka i tijela za ravnopravnost/suzbijanje diskriminacije,
- omogućilo jače prisustvo institucije među građanima/kama, na terenu i jačalo povjerenje u istu,
- jačala institucionalna finansijska nezavisnost i kadrovska kapacitiranost,
- unaprijedila interna struktura institucije,
- uvela strukturirana podjela rada između samih ombudsmena,
- jačala i sistemski uredila saradnja institucije sa predstavnicima/ama organizacija civilnog društva, akademske zajednice i struke,
- jasno definisala prava na zakonodavnu inicijativu i apstraktnu kontrolu ustavnosti,
- zakon usaglasio sa Pariškim principima, preporukama Međunarodnog koordinacionog komiteta nacionalnih institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava (ICC), preporukama ICC pod-komiteta i preporukama Venecijanske komisije, i
- stvorili uslovi za reakreditaciju institucije u statusu A kod ICC-a, od centralnog je značaja da se izradi i usvoji novi *Zakon o instituciji ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine*.

Inicijativa za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine, kao neformalna koalicija trideset organizacija civilnog društva koje doprinose praćenju reformi i nadgledaju primjenu politika, prava i standarda Evropske unije, fokusirajući se na pitanja demokratizacije, vladavine prava, te ljudskih i manjinskih prava, prepoznala je ovo pitanje kao jako važno te se kroz svoje prijedloge želi uključiti u proces reforme. U izradi ovog dokumenta koristili smo se komparativnim rješenjima, koja proizilaze iz:

1. preporuka Međunarodnog koordinacionog komiteta (ICC) i pod-komiteta upućenih BiH i drugim državama,
2. mišljenja Venecijanske komisije upućenih BiH i drugim državama,
3. zakonskih rješenja koja regulišu rad institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava (ombudsmenskih institucija) u Hrvatskoj, Srbiji, Crnoj Gori, Švedskoj i drugim evropskim državama.

Nadamo se da kroz ove prijedloge i obrazloženja¹ pružamo adekvatnu podršku ovom procesu, te da će isti biti prepoznati od strane nadležnih institucija.

25. avgust 2015.

Saša Gavrić

predstavnik Inicijative za monitoring evropskih integracija BiH
info@eu-monitoring.ba

¹ Model zakona treba shvatiti kao prijedlog, a nikako ne kao finalni i adekvatno nomotehnički ureden pravni akt.

PREČIŠĆEN TEKST, Službeni glasnik (19/02, 35/04, 32/06)	NACRT MINISTARSTVA	ALTERNATIVNI NACRT INICIJATIVE	OBRAZLOŽENJE ALTERNATIVNOG NACRTA INICIJATIVE
<p>GLAVA I – OPĆE ODREDBE</p> <p>Član 1. 1.) Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promoviranja dobre uprave i vladavina prava, zaštite i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je garantirano posebno Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima, koji se nalaze u dodatku tog Ustava, koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta, u skladu s odredbama ovog zakona. 2.) U ovom zakonu, termin: a) “Institucija“ označava instituciju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine; b) “ombudsmen“ označava jednog od tri ombudsmena koji čine ovu instituciju; c) “ombudsmen“ označava tri osobe koje čine instituciju; d) organi vlasti u BiH' su sve institucije, organi, ustanove i sve druge institucije vlasti u Bosni i Hercegovini (državne, entitetske, Brčko Distrikta BiH,</p>	<p>GLAVA I – OPĆE ODREDBE</p> <p>Član 1. (Predmet zakona) (1.) Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promoviranja dobre uprave i vladavina prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je garantirano Ustavom Bosne i Hercegovine, posebno Aneksom I , zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila BiH. (2.) Ombudsmen za ljudska prava BiH promovira i štiti ljudska prava i slobode i u vezi sa tim nadgleda aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta, u skladu s odredbama ovog Zakona.</p> <p>Član 2. (Definicije) (1.) U smislu ovog zakona: a) "Institucija" označava instituciju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine; b) "Ombudsmen" označava osobu imenovanu na funkciju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine</p>	<p>Glava I – OPĆE ODREDBE</p> <p>Član 1. (Predmet zakona) Ovim zakonom se uređuju funkcije i ovlaštenja, sastav, imenovanje i razrješenje ombudsmena, finansiranje, položaj i način rada Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.</p> <p>Član 2. (Priroda Institucije) Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u cilju promocije i zaštite vladavine prava i ljudskih prava i sloboda utvrđenim međunarodnim pravnim aktima u oblasti ljudskih prava i sloboda, Ustavom Bosne i Hercegovine i zakonima.</p> <p>Član 3. (Termini) U ovom zakonu termin: a) “Institucija” označava Instituciju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, b) “ombudsmen” označava jednog od četiri ombudsmena, c) “ombudsmeni” označava sve četiri ombudsmena, d) “organi vlasti” označava sve organe, tijela, ustanove i sve druge institucije i pravne osobe vlasti u Bosni i</p>	<p>Glava I – PREDMET ZAKONA I OPŠTE ODREDBE</p> <p>Prijedlozi u ovim članovima Instituciju ombudsmena za ljudska prava definišu kao <i>nezavisno tijelo</i>, koje se <i>uspostavlja od strane Parlamentarne skupštine BiH</i>. Na taj način se naglašava da Institucija odgovara jedino prema PSBIH (član 1. i 2.). Slična rješenja poznaju mnoge evropske zemlje, među njima i Republika Hrvatska (Zakon o pučkom pravobranitelju). Prijedlozi u ovim članovima pružaju <i>pojašnjenje osnovnih pojmova</i> korištenih u zakonu, uključujući i <i>uputu o korištenju rodno neutralnog jezika</i> (član 3. i 4). Prijedlozi (u članu 5.) takođe određuju da je <i>sjedište Institucije</i> u Sarajevu (što je u skladu sa Aneksom 6 Dejtonskog mirovnog sporazuma), dok regionalne kancelarije postoje u Banjoj Luci, Mostaru i Brčkom, uz istovremeno ostavljanje na slobodu Instituciji da uspostavi i <i>terenske kancelarije</i> izvan sjedišta Institucije i regionalnih kancelarija (a skladu sa poslovníkom Institucije, vidi kasnije član koji reguliše pitanje Poslovníka). Time Institucija ima na raspolaganju mogućnost da, u skladu sa uočenom potrebom, zasnovanom npr. na broju podnesenih prijava ili rasprostranjenosti uočenih kršenja ljudskih prava, te zasnovano na budžetskim mogućnostima, uspostavi terenske kancelarije u cilju osiguranja dostupnosti Institucije na teritoriji cijele BiH (član 5). Za razliku od postojećeg zakonskog teksta, ovaj prijedlog <i>ne predviđa uspostavljanje posebni odjela ili organizacionih jedinica</i> za pojedine grupe ljudskih prava ili prava pojedinih manjinskih skupina. Regulisanje ovog pitanja se prepušta, shodno preporukama Venecijanske komisije, samim ombudsmenima, a regulisaće se Poslovníkom</p>

<p>kantonalne i opštinske, kao i privatne ustanove) koje obavljaju javne dužnosti.</p> <p>3.) Sjedište ombudsmena za ljudska prava BiH je u Banjoj Luci. Institucija ombudsmena ima urede u Mostaru, Sarajevu i Brčko Distriktu BiH, a može ih, prema potrebi, osnovati i u drugim mjestima u BiH.</p> <p>4.) Institucija ombudsmena će posebne organizacione jedinice za praćenje ostvarivanja prava djece, lica s invaliditetom i prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina.</p>	<p>c) organi vlasti u BiH su sve institucije, organi, ustanove i sve druge institucije vlasti u Bosni i Hercegovini (državne, entitetske, Brčko Distrikta BiH, kantonalne i općinske, kao i privatne ustanove koje obavljaju javne dužnosti).</p> <p>Član 3. (Sjedište i organizacija)</p> <p>(1.) Sjedište Institucija je u Banjoj Luci. Institucija Ombudsmena BiH ima urede u Mostaru, Sarajevu i Brčko Distriktu BiH, a može ih, prema potrebi, osnovati i u drugim mjestima u BiH.</p> <p>(2.) Institucija organizirat će posebne organizacione jedinice za praćenje diskriminacije, a posebno ostvarivanja prava djece, lica s invaliditetom, prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina i zaštita prava osoba lišenih slobode.</p> <p>(3.) Institucija će svojim podzakonskim aktima odrediti pitanja organizacionih jedinica, sjedišta Institucije Ombudsmena BiH i njegovih ureda.</p>	<p>Hercegovini (državne, entitetske, Brčko Distrikta BiH, kantonalne, gradske, opštinske), kao i pravne osobe koje obavljaju javne ovlasti,</p> <p>e) “Kolegij Institucije” označava rukovodeće tijelo Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, koje čine sve četiri ombudsmena i generalni sekretar Institucije.</p> <p>Član 4. (Rodna neutralnost izraza)</p> <p>Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje, nezavisno da li su korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnose se jednako na muški i ženski rod.</p> <p>Član 5. (Sjedište i kancelarije)</p> <p>(1) Sjedište Institucije je, u skladu sa Aneksom 6 Dejtonskog mirovnog sporazuma, u Sarajevu.</p> <p>(2) Institucija ima regionalne kancelarije u Banjoj Luci, Mostaru i Brčko Distriktu BiH.</p> <p>(3) Institucija može uspostaviti terenske kancelarije izvan sjedišta Institucije i regionalnih kancelarija. Terenskim kancelarijama nadređene su regionalne kancelarije.</p> <p>(4) Institucija, putem uredskih dana, djeluje i u opštinama i gradovima u kojima nema kancelarije.</p> <p>(5) Ombudsmeni svoje kancelarije mogu imati u sjedištu ili u regionalnim</p>	<p>Institucije (član 5).</p> <p>Ovakve odredbe jesu u skladu sa preporukama Venecijanske komisije. Instituciji bi se trebalo ostaviti na slobodu da uspostavi dodatne urede i definiše organizacione jedinice, koliko njih i u kojoj formi, kako bi na odgovarajući način provodila svoj mandat, bez uključivanja zakonodavne vlasti u donošenje takve odluke.¹</p>
---	---	--	--

¹ CDL-AD(2009)043 – Opinion on the draft amendments to the law on the Protector of Human Rights and Freedoms of Montenegro, adopted by the Venice Commission at its 80th Plenary Session (Venice, 9-10 October 2009), paras. 9 i 14.

		<p>kancelarijama.</p> <p>(6) Vijeće ministara BiH dužno je, uzimajući u obzir prirodu posla koju Institucija vrši, obezbjediti adekvatan prostor za sjedište Intitucije, regionalne kancelarije i terenske kancelarije.</p> <p>(7) Prostor koji Institucija koristi je nepovredljiv.</p> <p>(8) Institucija će Poslovníkom Institucije detaljno odrediti pitanja sjedišta, regionalnih kancelarija, terenskih kancelarija i uredskih dana, ali i pitanja organizacionih jedinica i unutrašnje organizacije.</p>	
--	--	---	--

<p>GLAVA II – OVLAŠTENJA I NADLEŽNOSTI</p> <p>Član 2. 1.) Institucija će razmatrati predmete koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od bilo kojeg organa vlade. 2.) Institucija će djelovati po prijemu žalbe ili <i>ex officio</i>. 3.) Institucija može poduzimati opće istrage. 4.) Institucija može preporučiti odgovarajuće pojedinačne i/ili opće mjere. 5.) Institucija neće razmatrati predmete koji se odnose na odluke, činjenice ili događaje koji su se desili prije 15. decembra 1995. godine.</p> <p>Član 3. Nadležnost Institucije sadržavat će ovlaštenja da provodi istrage u svim žalbama o povredi ljudskih prava i sloboda navodno počinjenih od vojnih vlasti.</p> <p>Član 4. 1.) Nadležnost Institucije</p>	<p>GLAVA II – OVLAŠTENJA I NADLEŽNOSTI</p> <p>Član 4. (Ovlaštenje) (1.) Institucija razmatra predmete koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od bilo kojeg organa vlasti u BiH. 2. Institucija djeluje po prijemu žalbe ili <i>ex officio</i> 3. Institucija može preduzeti opće istražne radnje. 4. Institucija može preporučiti odgovarajuće pojedinačne i/ili opće mjere. 5. Institucija neće razmatrati predmete koji se odnose na odluke, činjenice ili događaje koji su se desili prije 15. decembra 1995. godine.</p> <p>Član 5. (Nadležnost) (1.) Institucije ima nadležnost da provodi istrage u svim žalbama o povredi ljudskih prava i sloboda navodno počinjenih od vojnih vlasti. (2.) Institucije je nadležna da provodi istrage u svim žalbama u vezi sa slabim funkcioniranjem</p>	<p>Glava II – FUNKCIJE I OVLAŠTENJA</p> <p>Član 6. (Funkcije) (1) Institucija, u skladu sa međunarodnim pravnim aktima u oblasti ljudskih prava i sloboda, vrši četiri osnovne funkcije: a) zaštita ljudskih prava, b) promocija ljudskih prava, c) preventivni mehanizam, d) tijelo za zaštitu ravnopravnosti i suzbijanje diskriminacije. (2) Institucija može obavljati i druge funkcije i nadležnosti određene drugim zakonima. (3) U vršenju svojih funkcija Institucija saraduje sa organima vlasti, organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i tijelima i drugim akterima od značaja.</p> <p>Član 7. (Zaštita ljudskih prava) (1) Institucija štiti ljudska prava i slobode te vladavinu prava razmatrajući žalbe o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti u radu organa vlasti, te, ukoliko takvu mogućnost predviđaju posebni zakoni, razmatra i žalbe koje se odnose na ostale pravne i fizičke osobe. (2) Institucija djeluje po prijemu žalbe ili na vlastitu inicijativu (<i>ex officio</i>). (3) Institucija neće razmatrati žalbe koje se</p>	<p>Glava II – FUNKCIJE I OVLAŠTENJA</p> <p>Pariški principi zahtijevaju da institucije za ljudska prava imaju „što šire mogući mandat“, koji treba biti „utvrđen u ustavnom ili zakonskom tekstu“, i treba da sadrži „kako <i>promociju</i>, tako i <i>zaštitu</i> ljudskih prava“, uz navođenje specifičnih odgovornosti koje Institucija treba imati.² Međunarodni koordinacioni komitet nacionalnih institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava (ICC, International Coordination Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights³) je tako još u novembru 2009. godine u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, u okviru procesa reakreditacije Institucije, preporučio da <i>mandat Institucije</i> bude pojačan uključivanjem u njegov opseg i <i>promociju ljudskih prava</i>, referirajući se pri tome na Opšta opažanja ICC-a o pitanju mandata institucija za ljudska prava. U ovim opažanjima,⁴ naime, istaknuto je da sve državne institucije za ljudska prava trebaju zakonskim putem imati dodijeljen mandat kako za zaštitu tako i promociju ljudskih prava. <i>Promocija</i>, pri tome, prema iznijetom tumačenju Pariških principa, uključuje one poslove koji su potrebni kako bi se stvorilo društvo u kojem će biti rašireno poštovanje i razumijevanje ljudskih prava, što može biti obezbjeđeno poslovima obrazovanja, obuke, savjetovanja, komunikacije s javnošću i zagovaranjem. Za razliku od toga, <i>zaštita ljudskih prava</i> se vrši kroz aktivnosti kojima se odgovara na počinjene povrede ljudskih prava, ili se one preveniraju. Tu se ubrajaju aktivnosti monitoringa, ispitivanja, provođenja istraga, izvještavanja o povredama, kao i tretiranje</p>
--	--	---	--

² Pariški principi, sekcija A.1 i A.2., te A.3

³ Saznajte više o Međunarodnom koordinacionom komitetu nacionalnih institucija za zaštitu i promociju ljudski prava na <http://nhri.ohchr.org/EN/AboutUs/Pages/History.aspx>

⁴ Aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.2 Human Rights Mandate.

<p>sadržat će ovlaštenja da provodi istrage u svim žalbama u vezi sa slabim funkcioniranjem sudskog sistema ili nepravilnim procesuiranjem individualnih predmeta i da preporuči odgovarajuće pojedinačne ili opće mjere.</p> <p>2.) Ombudsmen se neće miješati u proces odlučivanja sudova, ali može pokrenuti sudske postupke ili intervenirati u toku postupka koji se vodi, kad god ustanovi da je takva aktivnost neophodna pri obavljanju svojih dužnosti. Ombudsmen također može dati preporuke organu vlasti koji je strana u postupku ili biti konsultiran od strane u postupku.</p> <p>Član 5. je obrisani</p> <p>Član 6. Ombudsmen može proslijediti predmete o navodnim povredama ljudskih prava najvišim sudskim organima Bosne i Hercegovine koji su nadležni za pitanja ljudskih prava, u skladu s pravilima koja reguliraju ulaganje žalbe tim organima, kad god ustanovi da je to neophodno za efikasno provođenje svojih dužnosti.</p>	<p>sudskog sistema ili nepravilnim procesuiranjem individualnih predmeta i da preporuči odgovarajuće pojedinačne ili opće mjere.</p> <p>(3.) Aktivnost Institucije neće biti prekinuta u vrijeme kada zakonodavni organ ne zasijeda, zbog toga što je zakonodavni organ raspušten ili je njegov mandat istekao.</p> <p>(4.) Vanredne situacije neće prekidati mandat ombudsmena.</p> <p>Član 6. (Ovlaštenja ombudsmena)</p> <p>(1.) Ombudsmen se neće miješati u proces odlučivanja sudova, ali može pokrenuti sudske postupke ili intervenirati u toku postupka koji se vodi, kad god ustanovi da je takva aktivnost neophodna pri obavljanju svojih dužnosti. Ombudsmen također može dati preporuke organu vlasti u BiH koji je strana u postupku ili biti konsultiran od strane u postupku.</p> <p>(2.) Ombudsmen može proslijediti predmete o navodnim povredama ljudskih prava najvišim sudskim organima Bosne i Hercegovine koji su nadležni za pitanja ljudskih prava, u skladu s pravilima koja reguliraju ulaganje žalbe tim organima, kad god</p>	<p>odnose na odluke, činjenice ili događaje koje su se desile prije 15. decembra 1995. godine.</p> <p>(4) Institucija ima ovlaštenja da postupa po žalbama o povredi ljudskih prava i sloboda navodno počinjenih od vojnih vlasti.</p> <p>Član 8. (Promocija ljudskih prava)</p> <p>Institucija promoviše ljudska prava i slobode tako što prati stanje i ukazuje na potrebu njihove zaštite, obavlja istraživačko-analitičku djelatnost, dokumentuje kršenje ljudskih prava, razvija i održava bazu žalbi, aktivno i redovno održava saradnju sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i tijelima, tijelima struke i akademske zajednice, pravovremeno i redovno informiše javnost i zainteresovane strane, provodi edukativne, informativne i aktivnosti za pozidanje svijesti, te inicira usklađivanje zakona i drugih propisa sa međunarodnim i evropskim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda.</p>	<p>pojedinačnih pritužbi.</p> <p><i>Široko postavljene mandat Institucije kako za zaštitu, tako i promociju ljudskih prava jeste i u skladu sa preporukama Venecijanske komisije.⁵</i></p> <p>Ciljevi prijedloga novog institucionalnog okvira, u smislu zakonskog preciziranja kombinacije različitih vrsta ovlasti Institucije, su usmjereni na unaprjeđenje efektivnosti zaštite ljudskih prava, i to kombinacijom ombudsmenskih zadataka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zaštita ljudskih prava</i> – zaštita prava kroz zaprimanje i rješavanje pojedinačnih pritužbi građana i građanki (uz poštovanje načela učinkovitog pristupa pravnoj zaštiti – član 6 Evropske konvencije za ljudska prava i slobode; član 41. i član 47. EU Povelje o temeljnim pravima, te u skladu sa EU anti-diskriminacijskim direktivama i preporukama br. 2 (CRI(97)36) i br. 7 (CRI(2003)8)ECRI)) - <i>promocija ljudska prava</i> (u skladu sa Pariškim principima Generalna skupština Ujedinjenih Naroda A/RES/48/134 Nacionalne institucije za promicanje i zaštitu ljudskih prava), uključujući istraživačko-analitičke ovlasti: istraživati konkretne pojave u praksi, analizirati uzroke uočenih trendova i predlagati sistemska rješenja (u skladu sa EU anti-diskriminacijskim direktivama i preporukama br. 2 (CRI(97)36) i br. 7 (CRI(2003)8)ECRI) i <i>izvještavanje parlamenta i javnosti o uočenim pojavama sistemskog nepoštivanja ljudskih prava</i> (u skladu sa Pariškim principima Generalna skupština Ujedinjenih Naroda A/RES/48/134 Nacionalne institucije za promicanje i zaštitu ljudskih prava); - <i>tijelo za zaštitu ravnopravnosti (equality body) i suzbijanje diskriminacije</i> (u skladu sa Direktivama Evropske unije 2006/54/EC, 2004/113/EC,
--	--	---	--

⁵ CDL-AD(2004)041 - Joint Opinion on the Draft Law on the Ombudsman of Serbia by the Venice Commission, the Commissioner for Human Rights and the Directorate General of Human Rights of the Council of Europe adopted by the Venice Commission at its 61st Plenary Session (Venice, 3-4 December 2004), paragraphs 7 and 13.

<p>Član 7. 1.) Aktivnost Institucije neće biti prekinuta u vrijeme kada zakonodavni organ ne zasijeda, zbog toga što je zakonodavni organ raspušten ili je njegov mandat istekao. 2.) Vanredne situacije neće prekidati mandat ombudsmena.</p>	<p>ustanovi da je to neophodno za efikasno provođenje svojih dužnosti.</p> <p>Član 7. (Rukovođenje i saradnja) (1.) Ombudsmeni saraduju u obavljanju svojih dužnosti. Aktivnost provođenja istrage i razmatranja pojedinačnih žalbi ili razmatranja problema <i>ex officio</i> može obaviti pojedinačno svaki ombudsman, s tim što podjela zadataka među njima neće zavisiti od kriterija etničkog porijekla podnosioca žalbe. Ombudsmeni zajednički daju prijedloge, rješenja i donose izvještaj. (2.) Koordinaciju poslova u radu Institucije ombudsmena vodi jedan od ombudsmena u periodu od dvije godine, koji je u tom periodu predsjedavajući. (3.) Redoslijed ombudsmena koji koordiniraju rad Institucije ombudsmena određuje se prema godinama starosti ombudsmena.</p> <p>Član 8. (Plaća ombudsmena) (1.) Plaća ombudsmena utvrđuje se u visini plaće sudije Ustavnog suda BiH. (2.) Plaće savjetnika, pomoćnika ombudsmena i plaće ostalih zaposlenih u Instituciji ombudsmena utvrđuju se u visini plaća državnih službenika i</p>	<p>Član 9. (Preventivni mehanizam) (1) Institucija, u skladu sa Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, obavlja poslove preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja. (2) U obavljanju poslova preventivnog mehanizma obavezno učestvuju predstavnici organizacija civilnog društva registrovanih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava i predstavnici akademske zajednice. (3) Predstavnici organizacija civilnog društva i akademske zajednice koji učestvuju u obavljanju poslova preventivnog mehanizma tokom vršenja dužnosti uživaju ista prava koja ima Institucija i njezini predstavnici, te uživaju pravo zaštite od vanjskog miješanja u njihov rad. (4) Institucija može u svako doba i bez prethodne najave pregledati mjesta u kojima se nalaze osobe lišene slobode, mjesta u kojima se nalaze osobe kojima je ograničena sloboda kretanja te mjesta u kojima su smještene ili borave pojedine grupe. Institucija ima pravo pregleda svih prostorija u tijelima u kojima obavlja pregled. (5) Pitanju mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, te uopšte ispunjavanju funkcije preventivnog mehanizma, se posvećuje posebno poglavlje unutar Godišnjeg izvještaja o stanju ljudskih</p>	<p>2000/43/EC);</p> <p>– <i>ovlasti nacionalnog preventivnog mehanizma</i> (u skladu s članom 17. Opcionog Protokola uz UN-ovu Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka (OPCAT-Konvencija)</p> <p>Član 6. pobraja četiri funkcije Institucije: a) <i>zaštita ljudskih prava,</i> b) <i>promocija ljudskih prava,</i> c) <i>funkciju nacionalnog preventivnog mehanizma,</i> d) <i>funkciju tijela za zaštitu ravnopravnosti i suzbijanje diskriminacije,</i></p> <p>dok članovi 7, 8, 9. i 10. opisuju šta svaka od ovih funkcija podrazumijeva.</p> <p>Članovi 7. i 8. detaljno opisuju <i>funkcije zaštite i promocije ljudskih prava</i>, nadležnosti i ovlaštenja koja su vezana za ove funkcije. Slična zakonska rješenja mogu se pronaći u mnogim evropskim državama, između ostalog u Zakonu o pučkom pravobranitelju Republike Hrvatske. Ovdje se <i>ne ulazi u detalje</i> vezano za žalbe već se ovo pitanje reguliše posebnom glavom zakona (vidjeti niže u tekstu, od člana 29).</p> <p>Član 9. dodjeljuje <i>funkciju nacionalnog preventivnog mehanizma</i> Instituciji ombudsmena. Na osnovu člana V.3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 17. Opcionog Protokola uz UN-ovu Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka (OPCAT-Konvencija) (Službeni glasnik BiH, br. 08/08) i odredbi Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora (Službeni glasnik BiH, br. 29/00), Bosna i Hercegovina ima obavezu da uredi pitanje nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka. Nacionalni preventivni mehanizam obavljao bi poslove</p>
--	---	---	---

	<p>namještenika zaposlenih u institucijama BiH, u skladu s odobrenim budžetskim sredstvima.</p>	<p>prava i sloboda, koji Institucija izrađuje i objavljuje.</p> <p>(6) Institucija posebnim Pravilnikom reguliše poslove i ovlasti preventivnog mehanizma, način i uslove izbora i način rada uključenih predstavnika organizacija civilnog društva i akademske zajednice, te izvještavanje o radu preventivnog mehanizma. Pravilnik se usvaja najkasnije 180 dana nakon imenovanja ombudsmena.</p> <p>Član 10. (Tijelo za zaštitu ravnopravnosti i suzbijanje diskriminacije)</p> <p>(1) Institucija obavlja poslove tijela za zaštitu ravnopravnosti i suzbijanje diskriminacije.</p> <p>(2) Ispunjavanje ove funkcije i obaveza koje proizilaze iz iste, ako nije drugačije određeno zakonom, reguliše se Zakonom o zabrani diskriminacije.</p> <p>Član 11. (Samostalnost i nezavisnost)</p> <p>(1) Institucija i ombudsmeni su u svome radu samostalani i nezavisni. Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad Institucije i ombudsmena. Institucija i ombudsmeni neće dobivati uputstva ili naredbe od organa vlasti u BiH.</p> <p>(2) Institucija u svome radu odgovara samo Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.</p> <p>(3) U obavljanju svojih funkcija i poslova Institucija i ombudsmeni djeluje u skladu s ustavnim i zakonskim odredbama te međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama.</p> <p>(4) Institucija uživa organizacionu,</p>	<p>predviđene Opcionim Protokolom, te bi vršio posjete svakom mjestu gdje se nalaze ili se mogu nalaziti lica lišena slobode, bilo po osnovu naredbe izdate od strane organa vlasti ili na njegov podsticaj ili uz njegovu saglasnost ili pristanak, a radi zaštite ovih lica od torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka. Od 2008, godine potpisivanja Opcionog Protokola, Bosna i Hercegovina nije regulisala ovo pitanja te je <i>trenutno jedina država na Zapadnom Balkanu koja nema uspostavljen nacionalni preventni mehanizam</i>. Na taj način ugled Bosne i Hercegovine je ozbiljno narušen kod međunarodne zajednice i međunarodnih organizacija.</p> <p>Iskustva iz Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije, koje sve imaju akreditovan Nacionalni preventivni mehanizam, predstavljaju dobar primjer regulacije. Sve ove države, ali mnoge druge države Europe, pitanje Nacionalnog preventivnog mehanizam dodijelile su institucijama ombudsmena. Na isti način Bosna i Hercegovina to treba da učini.</p> <p>Član 10. ukratko objašnjava funkciju <i>tijela za zaštitu ravnopravnosti (equality body) i suzbijanje diskriminacije</i>, u skladu sa Direktivama Evropske unije 2006/54/EC, 2004/113/EC i 2000/43/EC.</p> <p>Član 11. potvrđuje nezavisnost i samostalnost Institucije.</p> <p><i>Pitanje plaća ombudsmena i rukovođenja Institucije/koordinacije poslova definisano je u Glavi III – Sastav, imenovanje i prestanak dužnosti (vidjeti niže u tekstu).</i></p>
--	---	---	--

		<p>administrativnu i finansijsku nezavisnost i autonomiju.</p> <p>(5) Institucija i ombudsmeni se u svome radu rukovode načelima pravičnosti, ravnopravnosti i morala te postupaju nepristrasno i u skladu sa standardima dobrog upravljanja.</p> <p>(6) Institucija i ombudsmeni neće prekinuti svoj rad u vrijeme kada zakonodavna tijela ne zasjedaju, zbog toga što su zakonodavna tijela raspuštena ili je njihov mandat istekao.</p>	
--	--	--	--

		<p>Član 12. (Zakonodavna inicijativa)</p> <p>(1) Ombudsmeni prate usklađenost zakona i drugih propisa s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i međunarodnim pravnim aktima.</p> <p>(2) Ombudsmen ima pravo zakonodavnim tijelima, kada u vršenju svojih funkcija i nadležnosti to ocijeni potrebnim, uputiti inicijativu za donošenje, ili izmjene i dopune zakona i drugih propisa, odnosno može upozoriti na potrebu usklađivanja zakonskih i drugih propisa s međunarodnim pravnim aktima i Ustavom Bosne i Hercegovine.</p> <p>(3) Nadležno zakonodavno tijelo na nivou države, entiteta ili kantona je obavezno da razmatra inicijativu koju podnosi ombudsmen te da ga izvijesti o rezultatima.</p> <p>(4) Ombudsmen ima pravo da, u postupku pripreme propisa, daje mišljenje na prijedloge zakona i drugih propisa, ako se njima uređuju pitanja koja su od značaja za zaštitu ljudskih prava i sloboda.</p> <p>(5) Ombudsmen može da učestvuje u radu komisija i odbora zakonodavnih tijela i prisustvuje sjednicama zakonodavnih tijela kad su na dnevnom redu pitanja koja su od značaja za zaštitu ljudskih prava i sloboda.</p>	<p>Kako bi se prevazišla ograničenja vezano za zakonodavnu inicijativu Institucije i nedorečenosti u postojećem zakonu, prijedlog iz člana 12. predviđa mogućnost ombudsmena da, onda kada prilikom praćenja stanja u okviru svog djelokruga rada to ocijeni potrebnim u cilju unapređenja zaštite ljudskih prava u BiH i/ili usklađivanja sa međunarodnim standardima i Ustavom BiH, uputi bilo kojem zakonodavnom tijelu u BiH inicijativu za donošenje novih zakona, ili izmjene i dopune postojećih zakona i drugih propisa. Prijedlog predviđa mogućnost pojedinih ombudsmena da upute ovakvu inicijativu, vodeći računa o potrebi efikasnog obavljanja mandata Institucije i specijalizirane ekspertize pojedinih ombudsmena za pojedina pitanja zaštite ljudskih prava.</p> <p><i>Trenutno zakonsko rješenje ograničava mogućnost ombudsmena da daje prijedlog za izmjene i dopune zakona i drugih propisa kada on/ona smatra da je to potrebno isključivo u godišnjem ili specijalnom izvještaju Institucije.</i> Pored toga, iz pozicioniranja ove odredbe u stavu koji se odnosi na razmatranje predmeta, nejasno je da li je inicijativa za izmjene i dopune zakona moguća i mimo rada na konkretnom predmetu. Najzad, zakonodavna inicijativa je ograničena na izmjene i dopune zakona, bez mogućnosti inicijative za donošenje novih zakona i drugih propisa.</p> <p>Predloženo rješenje omogućava zakonodavnu inicijativu, uključujući kako inicijativu za donošenje novih zakona ili drugih propisa, tako i za njihovim izmjenama ili dopunama, i to u svakom trenutku, <i>mimo podnošenja godišnjih ili specijalnih izvještaja</i>, i nevezano za razmatranje konkretnih predmeta, odnosno postupanja po podnesenim žalbama. Takođe predviđa i obavezu organa kojem je upućen prijedlog da ga razmatra. Najzad, ova odredba uvodi mogućnost ombudsmena da, u procesu pripreme propisa organima koji na tome rade, bilo ministarstvima ili zakonodavnim tijelima, daje mišljenja o pitanjima od</p>
--	--	--	--

			<p>značaja za zaštitu ljudskih prava, kao i da učestvuje u radu komisija zakonodavnih tijela države, entiteta i kantona i prisustvuje sjednicama domova/parlamenta onda kada se razmatraju pitanja od značaja za funkcije i ovlaštenja Institucije.</p> <p>Predložene izmjene bi predstavljale važan <i>korak ka usklađivanju funkcija i ovlaštenja Institucije Ombudsmena sa Pariškim principima</i>, koji vide na institucijama za zaštitu ljudskih prava generalnu odgovornost da savjetuju vlade, parlamente i svako drugo nadležno tijelo o pitanjima ljudskih prava. Od ovih institucija se konkretno zahtijeva da promovišu i osiguravaju usvajanje zakona koji će inkorporirati ili transformirati međunarodne standarde u domaće zakonodavstvo. U tom smislu, Pariški principi zahtijevaju da ove institucije ispituju zakone i druge propise koji su na snazi, kao i prijedloge i nacрте koji su u proceduri, i da izdaju preporuke koje smatraju potrebnim kako bi se osigurala njihova harmonizacija sa osnovnim principima ljudskih prava i sa međunarodnim instrumentima koje obavezuju državu, uključujući preporuke za izmjenom postojećih ili usvajanjem novih zakona i drugih propisa.⁶</p> <p>Ovakva rješenja, koja se tiču kako zakonodavne inicijative, tako i mehanizama konsultacija ovih tijela u procesu pripreme zakona i u radu zakonodavnog tijela, su na snazi i u susjednim državama, Srbiji, Hrvatskoj i Crnoj Gori.</p> <p><i>Venecijanska komisija</i>, takođe, pozdravlja ovakva rješenja u svojim preporukama.⁷</p>
--	--	--	--

⁶ Paris Principles, A. Competence and responsibilities, 3.(a) i (b).

⁷ Vidi npr., mišljenja usvojena u odnosu na Srbiju i Azerbejdžan: CDL-AD(2004)041 - Joint Opinion on the Draft Law on the Ombudsman of Serbia by the Venice Commission, the Commissioner for Human Rights and the Directorate General of Human Rights of the Council of Europe adopted by the Venice Commission at its 61st Plenary Session (Venice, 3-4 December 2004), paragraphs 21 and 32.; CDL(2001)083 - Consolidated Opinion On the Law on Ombudsman in the Republic of Azerbaijan (Strasbourg, 7 September 2001), paragraphs 6-7 and 18 (see CDL(2001)PV 47, paragraph 6).

		<p>Član 13. (Inicijativa za apstraktnu kontrolu ustavnosti)</p> <p>(1) Ombudsmen, u skladu sa svojim funkcijama i ovlaštenjima, može prema ovlaštenim predlagačima iz člana VI/3 tačka a) Ustava BiH pokrenuti inicijativu za ocjenu kompatibilnosti ustava ili zakona s Ustavom Bosne i Hercegovine.</p> <p>(2) Organ kojem je podnijeta inicijativa iz stava 1. ovog člana dužan je da se o toj inicijativi izjasni.</p>	<p>Ombudsmeni, čiji je fokus rada na promociji i zaštiti ljudskih prava, jesu u veoma dobroj poziciji da postanu svjesni odredaba koje nisu usklađene s Ustavom BiH i međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava, i koje predstavljaju uzrok čestim ili sistemskom kršenju ljudskih prava.</p> <p>Upravo iz tog razloga, kako evropski standardi, tako i preporuke <i>Venecijanske komisije</i> ukazuju na poželjnost i logičnost davanja ovlaštenja institucijama za zaštitu ljudskih prava da pokrenu inicijativu za apstraktnu ocjenu ustavnosti zakona i drugih propisa onda kada oni pokreću pitanja koja se tiču ljudskih prava i osnovnih sloboda.⁸</p> <p><i>Venecijanska komisija</i> ističe pri tome da ombudsmenu treba biti pružena mogućnost da pokrene ocjenu ustavnosti na sopstvenu inicijativu ili u odgovoru na pojedinačnu žalbu podnesenu instituciji.⁹</p> <p>U kontekstu Bosne i Hercegovine, ovakva mogućnost bi zahtijevala <i>izmjenu Ustava BiH</i>, i kao takva je preporučena od strane Venecijanske komisije u njenim mišljenjima koja su se ticala ovlaštenja ombudsmena Federacije BiH u odnosu na Ustavni sud Federacije BiH.¹⁰</p> <p><i>U svim zemljama regiona, (Srbiji, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Sloveniji i Makedoniji) je omogućeno pokretanje postupka pred Ustavnim sudom od strane državnih institucija za zaštitu ljudskih prava, u cilju ispitivanja saglasnosti zakona i drugih propisa sa Ustavom i međunarodnim ugovorima.</i></p> <p><i>Trenutno zakonsko rješenje ne predviđa pravo</i></p>
--	--	--	---

⁸ CDL-AD(2010)039rev – Study on individual access to constitutional justice adopted by the Venice Commission at its 85th Plenary Session (Venice, 17-18 December 2010), paragraph 64.

⁹ CDL-AD(2007)020 - Opinion on the possible reform of the Ombudsman Institution in Kazakhstan adopted by the Venice Commission at its 71st Plenary Session (Venice, 1-2 June 2007), paragraphs 14 and 19.

¹⁰ CDL-INF(2001)007 (English only) – Memorandum on the Organic Law on the Institution of the Ombudsman of the Federation of Bosnia and Herzegovina, approved by the Venice Commission at its 46th Plenary Meeting (Venice, 9-10 March 2001), paragraph 7.; CDL-INF(2000)9 – Opinion on Locus Standi of the Ombudsman of the Federation of Bosnia and Herzegovina before the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, approved by the Venice Commission at its 43th Plenary Meeting (Venice, 16 June 2000),

			<p><i>inicijative za apstraktnu kontrolu ustavnosti za Instituciju ombudsmena.</i></p> <p>U cilju izmjena zakona kojima bi se približili ovim standardima i komparativnoj praksi, postoje dvije mogućnosti: jedan kojim se Ombudsmenu dodjeljuje mogućnost pokretanja postupka apstraktne kontrole ustavnosti pred Ustavnim sudom BiH, koja bi prethodno zahtijevala izmjenu Ustava BiH u smislu proširivanja kruga ovlaštenih predlagača.</p> <p>Druga alternativa predviđa mogućnost ombudsmena da prema ovlaštenim predlagačima inicira ovaj postupak, uz njihovu obavezu da tu inicijativu razmotre. Upravo to je i predloženo u članu 13.</p> <p>U pogledu oba prijedloga, u cilju efikasnog obavljanja funkcija Institucije, ovlaštenje za pokretanje inicijative se dodjeljuje pojedinim ombudsmenima.</p>
--	--	--	---

<p>GLAVA III - SASTAV, IMENOVANJE I OSTAVKA</p> <p>Član 8.</p> <p>1.) Instituciju ombudsmena čine tri lica.</p> <p>2.) Ombudsmeni saraduju u obavljanju svojih dužnosti. Aktivnost provođenja istrage i razmatranja pojedinačnih žalbi ili razmatranja problema ex officio može obaviti pojedinačno svaki ombudsman, s tim što podjela zadataka među njima neće zavisiti od kriterija etničkog porijekla podnosioca žalbe. Ombudsmeni zajednički daju prijedloge, rješenja i donose izvještaj.</p> <p>3.) Koordinaciju poslova u radu Institucije ombudsmena vodi jedan od ombudsmena u periodu od dvije godine, koji je u tom periodu predsjedavajući.</p> <p>4.) Za imenovanje ombudsmena Parlamentarna skupština BiH osniva posebnu ad hoc komisiju, koja objavljuje javni poziv i, nakon provedene procedure, utvrđuje listu kandidata koji ispunjavaju uvjete utvrđene ovim Zakonom.</p> <p>5.) Lista kandidata dostavlja se Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH na daljnji postupak.</p> <p>Parlamentarna skupština BiH</p>	<p>GLAVA III - SASTAV, IMENOVANJE I PRESTANAK MANDATA</p> <p>Član 9. (Sastav)</p> <p>(1) Parlamentarna skupština BiH na funkciju ombudsmena imenuje četiri osobe.</p> <p>(2) Na funkciju Ombudsmena mogu biti imenovane osobe iz reda konstitutivnih naroda i ostalih.</p> <p>(3) Za ombudsmena mogu biti imenovani državljani Bosne i Hercegovine, diplomirani pravници, s položenim pravosudnim ispitom i najmanje 10 godina radnog iskustva u pravnoj struci, u kojoj su se istakli, koji imaju dokazano iskustvo u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda građana, moralni ugled, da se protiv istih ne vodi krivični postupak i da nisu osudjivani za pocinjena krivična djela u skladu sa Rimskim statutom i Krivičnim zakonom BiH, te da nisu članovi političkih stranaka.</p> <p>Član 10. (Postupak imenovanja)</p> <p>(1) Posebnu privremenu /ad hoc/ komisiju za imenovanje ombudsmena uspostavlja Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.</p>	<p>Glava III – SASTAV, IMENOVANJE I PRESTANAK DUŽNOSTI</p> <p>Član 14. (Sastav)</p> <p>(1) Parlamentarna skupština BiH imenuje četiri ombudsmena.</p> <p>(2) Najviše jedan ombudsman se može imenovati iz reda jednog od konstitutivnih naroda ili iz reda ostalih.</p> <p>(3) Prilikom imenovanja ombudsmena zabranjena je diskriminacija po bilo kojem osnovu, a u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i slobodama i Zakonom o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine.</p> <p>(4) Pri imenovanju ombudsmena vodiće se računa o ravnopravnoj zastupljenosti oba spola, a u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine.</p> <p>Član 15. (Postupak imenovanja)</p> <p>(1) Ombudsmene imenuje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na period od šest godina, s mogućnošću jednog ponovnog izbora. Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine dvotrećinskom većinom, a u skladu sa Poslovniceima o radu svakog doma, donose odluku o imenovanju.</p> <p>(2) Postupak imenovanja pokreće i provodi Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Postupak se reguliše</p>	<p>Glava III – SASTAV, IMENOVANJE I PRESTANAK DUŽNOSTI</p> <p>Članovi 14, 15, 16. i 17. regulišu sastav i broj ombudsmena, postupak i uslove za njihovo imenovanje, te uslove za prestanak dužnosti ombudsmena. Ključne promjene su objašnjene u daljnjem toku teksta.</p> <p>4 ombudsmena: osiguranje pluralizma u sastavu Institucije</p> <p>Prijedlog (član 14.) predviđa da instituciju čine četiri ombudsmena, kao i da se <i>najviše jedan ombudsman može imenovati iz reda jednog od konstitutivnih naroda ili iz reda ostalih</i>. Pored toga, prijedlog predviđa i vođenje računa o ravnopravnoj zastupljenosti oba spola, u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH.</p> <p>U skladu sa Pariškim principima, postoje različiti modeli za <i>osiguranje pluralizma</i> u sastavu nacionalnih institucija ljudskih prava. Jedna od bitnih stavki u tom pogledu jeste da članovi ovih tijela <i>predstavljaju različite segmente društva</i>, i da se, u skladu s tim, kriterijumi koji neopravdano sužavaju i ograničavaju različitost i pluralizam u sastavu institucija trebaju izbjegavati.¹¹ Uslov pluralizma, u smislu Pariških principa, jeste direktno povezan za zahtjevom nezavisnosti, kredibiliteta, efektivnosti i dostupnosti, i podrazumijeva široku zastupljenost čitavog društva u okviru Institucije ombudsmena.</p> <p>Predloženim rješenjem se postiže saglasnost između vladajućeg političkog načela <i>nacionalnog triparteta</i> i jamstva jednakog postupanja prema svim osobama, bez obzira na etničku pripadnost, uključujući osobe koje pripadaju nacionalnim manjinama ili se ne žele izjasniti kao pripadnici jednog od tri konstitutivna naroda (ustavna kategorija <i>ostalih</i>). Povećava se broj</p>
--	--	--	---

¹¹ Opšta opažanja ICC-a/aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.7 Ensuring pluralism of the National Human Rights Institution; G

<p>može od kandidata zatražiti predstavljanje njihovog koncepta rada Institucije ombudsmena.</p> <p>6.) Parlamentarna skupština BiH imenovat će istovremeno tri ombudsmena u Institucij ombudsmena, na mandat od šest godina. Ombudsmene imenuju i razrješavaju Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH većinom glasova, u skladu s poslovnikom o radu svakog doma. Redoslijed ombudsmena koji koordiniraju rad Institucije ombudsmena određuje se prema abecednom redu ombudsmena. Poslovnikom o radu bliže će se urediti način ostvarivanja redoslijeda koordiniranja i druga pitanja u vezi s primjenom ovog principa.</p> <p>7.) Ombudsmeni se imenuju iz tri konstitutivna naroda (bošnjačkog, hrvatskog i srpskog), što ne isključuje mogućnost imenovanja i iz reda ostalih.</p> <p>Član 9. Imenovanje ombudsmena, u skladu s ovim Zakonom, provodi se u roku ne dužem od 60 dana od dana dostavljanja prijedloga ad hoc komisije Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH, a najduže u roku od tri</p>	<p>(2) Ad hoc komisija pokreće postupak imenovanja ombudsmena najkasnije 180 dana prije isteka mandata, odnosno najkasnije 30 dana nakon prestanka dužnosti Ombudsmena iz drugih razoga.</p> <p>(3) Ad hoc komisija usvaja Poslovnik o radu komisije kojim se regulira transparentan i otvoren process odabira ombudsmena.</p> <p>(4) Privremena /ad hoc/ objavljuje javni konkurs za kandidate, te nakon provedenih konsultacija sa međunarodnim i nevladinim organizacijama iz oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, prema ranije definisanim, objektivnim, relevantnim i javnim kriterijumima za rangiranje kandidata, pravi spisak kandidata koji ispunjavaju uslove propisane zakonom.</p> <p>(5) Spisak kandidata koji odražava rangiranje kandidata dostavlja se Zastupničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na daljnji postupak. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine može zatražiti od kandidata predstavljanje njihovog koncepta rada Institucije ombudsmena.</p> <p>(6) Parlamentarna skupština BiH imenovat će istovremeno ombudsmene, na mandat od šest godina. Ombudsmene imenuju i razrješavaju Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne</p>	<p>posebnim Poslovnikom koji usvaja Zajednička komisija za ljudska prava.</p> <p>(3) Na osnovu javnog konkursa, dostavljenog prijedloga koncepta rada Institucije, intervju a i provedene procedure Zajednička komisija za ljudska prava utvrđuje listu kandidata. Lista kandidata, uz obrazloženje i biografije, se dostavlja Parlamentarnoj skupštini BiH na daljnje postupanje.</p> <p>(4) Zajednička komisija za ljudska prava u svoj rad i provođenje procedure, a putem javnom poziva, uključuje predstavnike organizacija civilnog društva, međunarodnih organizacija i tijela, tijela struke i akademske zajednice koji rade na zaštiti i promociji ljudskih prava i sloboda.</p> <p>(5) Procedura se provodi transparentno i otvoreno za javnost.</p> <p>(6) Najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata ombudsmena, odnosno 30 dana nakon prestanka dužnosti iz drugih razloga, Zajednička komisija za ljudska prava pokreće postupak za imenovanje ombudsmena.</p> <p>(7) Kada mjesto ombudsmena ostane upražnjeno iz drugih razloga, a to nije istek mandata, ombudsmeni koji ostaju privremeno će obavljati njegove dužnosti i poslove sve dok se ne završi postupak imenovanja novog ombudsmena. Ombudsmen koji bude imenovan na upražnjeno mjesto obavljaće tu dužnost preostali dio mandata i može biti jednom ponovo izabran.</p> <p>(8) Postupak imenovanja iz stava (7) ovog člana se neće provoditi u slučaju kada je ostalo manje od 180 dana do isteka mandata.</p>	<p>ombudsmena sa 3 na 4 kako bi se osiguralo da uz predstavnike tri konstitutivna naroda u radu institucije učestvuje i osoba iz reda ostalih. Istovremeno, predloženo rješenje osigurava garanciju zaštite od dominacije jedne grupe (konstitutivnih naroda ili ostalih) nad drugima, time što se normira da se najviše jedan ombudsman može imenovati iz reda jednog od konstitutivnih naroda ili iz reda ostalih.</p> <p>Naime, trenutnim zakonskim rješenjem predviđena je <i>zastupljenost tri konstitutivna naroda</i>, koja je određena članom 8. Iako dalje zakon navodi da “ne isključuje mogućnost imenovanja i iz reda ostalih”, čime se deklarativno ograđuje od formalnog isključivanja osoba iz reda ostalih od pristupanja ovoj javnoj funkciji, <i>ova odredba ima diskriminatoran efekat</i>, budući da su na raspolaganju ukupno tri pozicije, da se predviđa popunjavanje ove tri pozicije prvenstveno imenovanjem lica pripradnika tri konstitutivna naroda, i da stoga nije jasno na koji način bi jedan ili više predstavnika iz reda ostalih mogli biti imenovani na ovu poziciju. To dokazuje i činjenica da Instituciju ombudsmena <i>već posljednja dva mandata čine tri ombudsmena koji dolaze iz reda tri konstitutivna naroda</i>: bošnjačkog, hrvatskog i srpskog. Dosad se u praksi nisu pojavile situacije u kojim bi neko iz reda ostalih ušao u utrku za ombudsmena, čak niti u situaciji kada je ombudsman iz reda hrvatskog naroda Ivo Bradvica 2009. godine napustio ovu poziciju, kada je formirana je <i>ad hoc komisija kojom je otvorena procedura imenovanja ombudsmena iz reda hrvatskog naroda</i>.</p> <p>Od momenta usvajanja ovakvog zakonskog rješenja, koje je u to vrijeme zamišljeno da osigura raspodjelu funkcija po etničkom principu svojstvenu konsocijacijskoj demokratiji kakva je prisutna u BiH, došlo je do krucijalne promjene stava javnosti i sudske osude ovakvog vida diskriminacije prilikom pristupanja različitim javnim funkcijama kada su u pitanju građani koji pripadaju nacionalnim manjinama,</p>
--	--	--	--

<p>mjeseca od dana kada mjesto ostane upražnjeno ili kada ombudsmen prestane obavljati svoju dužnost iz razloga predviđenih ovim Zakonom, osim u slučajevima ako je do isteka mandata ombudsmena ostalo manje od šest mjeseci.</p> <p>Član 10.</p> <p>1.) Ombudsmeni se imenuju na period od šest godina i mogu biti ponovo izabrani.</p> <p>2.) Ombudsmen koji bude imenovan nakon ostavke ombudsmena ili prestanka dužnosti iz razloga utvrđenih ovim Zakonom obavljat će tu dužnost preostali dio mandata i može biti ponovo izabran.</p> <p>3.) Plata ombudsmena utvrđuje se u visini plate sudije Ustavnog suda BiH.</p> <p>4.) Plate savjetnika, pomoćnika ombudsmena i plate ostalih zaposlenih u Instituciji ombudsmena utvrđuju se u visini plata državnih službenika i namještenika zaposlenih u institucijama BiH, uz saglasnost Ministarstva finansija i trezora BiH, u skladu s odobrenim budžetskim sredstvima.</p> <p>Član 11.</p>	<p>skupštine BiH većinom glasova, u skladu s poslovníkom o radu svakog doma.</p> <p>(7) Imenovanje ombudsmena, u skladu s ovim Zakonom, provodi se u roku ne dužem od 60 dana od dana dostavljanja prijedloga ad hoc komisije Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH, a najduže u roku od 90 dana od dana kada mjesto ostane upražnjeno ili kada ombudsmen prestane obavljati svoju dužnost iz razloga predviđenih ovim Zakonom.</p> <p>Član 11 (Manadat, reizbor i obavljanje dužnosti nakon isteka mandata)</p> <p>(1) Ombudsmeni se imenuju na period od šest godina i mogu biti ponovo izabrani.</p> <p>(2) Ombudsmen koji bude imenovan nakon ostavke ombudsmena ili prestanka dužnosti iz razloga utvrđenih ovim Zakonom obavljat će tu dužnost preostali dio mandata i može biti ponovo izabran.</p> <p>(3) Presotali dio mandata iz stava 2. ovog člana, ne može biti kraci od 180 dana.</p> <p>(4) Tamo gdje mjesto ombudsmena bude upražnjeno</p>	<p>Član 16. (Uslovi za imenovanje)</p> <p>Za ombudsmena može se imenovati osoba koja ispunjava sljedeće uslove:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) državljanstvo Bosne i Hercegovine, b) osoba nije osuđivana, c) osoba nije član političke stranke, d) završen studij društvenih nauka, e) odlično poznavanje najmanje jedno službenog jezika Ujedinjenih nacija, e) položen pravosudni ispit ili zvanje magistra/mastera društvenih nauka, f) najmanje 10 godina radnog iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, i najmanje 3 godine na rukovodećim funkcijama, g) istaknuti stručnjak, koji u javnosti uživa ugled zaštitnika i promicatelja ljudskih prava i sloboda i vladavine prava, visokih moralnih načela. <p>Član 17. (Prestanak dužnosti)</p> <p>(1) Ombudsmenu prestaje dužnost u slučaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) isteka mandata, b) ostavke, c) smrti, d) nastupanja okolnosti zbog kojih više ne ispunjava uslove za imenovanje, e) spriječenosti obavljanja dužnosti u razdoblju dužem od šest mjeseci, f) neobavljanja dužnosti u skladu sa ovim zakonom. <p>(2) U slučaju nastupanja okolnosti iz stava</p>	<p>ili se ne žele izjasniti i time vezati za pojedini konstitutivni narod. U tom smislu, najznačajnija je presuda Evropskog suda za ljudska prava u slučaju <i>Sejdić i Finci protiv BiH i presuda Zornić protiv BiH</i>, kao i presude Ustavnog suda BiH, ali i razni dokumenti i preporuke međunarodnih i domaćih tijela koji osuđuju svaki vid diskriminacije građana koji se svrstavaju u red ostalih. U kontekstu problematičnog sastava Institucije Ombudsmen, između ostalo, <i>Venecijanska komisija</i> je preporučila da “određbu prijedloga Zakona koja govori da će se ombudsmen i dva zamjenika birati iz reda “tri konstitutivna naroda (bošnjačkog, srpskog i hrvatskog)” treba izmijeniti kako bi se osiguralo da osobama iz kategorije “ostalih” ne bude onemogućeno da budu postavljeni za ombudsmena ili zamjenika ombudsmena.”¹² Pored toga, u okviru posljednjeg ispitivanja za akreditaciju Institucije ombudsmena, u novembru 2012. godine, Međunarodni koordinacioni komitet (ICC) je ukazao na potrebu participativnijeg i transparentnijeg procesa izbora ombudsmena, s posebnim naglaskom na činjenicu da se direktno referisanje u zakonu na imenovanje ombudsmena iz reda tri konstitutivna naroda, ne čini usklađenom sa širokom interpretacijom principom pluralizma mimo pitanja etniciteta.</p> <p><i>Predloženo rješenje iz člana 14. bi stoga predstavljalo kako usklađivanje sa Pariškim principima i poštivanje preporuka Venecijanske komisije, tako i dosljedno provođenje principa zabrane diskriminacije u BiH.</i></p> <p>U tom smislu, je bitno istaći da je potrebno i <i>osiguranje ravnopravne zastupljenosti oba pola u okviru Institucije ombudsmena</i>, kako bi se zadovoljio uslov pluralizma na kojem insistiraju Pariški principi i međunarodni standardi zaštite ljudskih prava. Stoga se predlaže vođenje računa o ravnopravnoj zastupljenosti</p>
---	---	---	--

¹² CDL-AD(2004)031 Opinion on the Draft Law on Amendments to the Law on Ombudsman for Human Rights in Bosnia and Herzegovina adopted by the Venice Commission at its 60th Plenary Session (Venice, 8-9 October 2004), par. 14 i 29.

<p>Za ombudsmena mogu biti imenovani državljani Bosne i Hercegovine, diplomirani pravnici, s položenim pravosudnim ispitom i najmanje 10 godina radnog iskustva u pravnoj struci, u kojoj su se istakli, koji imaju dokazano iskustvo u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda građana, te visok moralni ugled.</p> <p>Član 12.</p> <p>1.) Dužnost ombudsmena prestat će zbog bilo kojeg od dolje navedenih razloga:</p> <p>a) ostavke;</p> <p>b) isteka mandata;</p> <p>c) očigledne nemogućnosti da obavlja svoje dužnosti;</p> <p>d) propusta da napusti dužnost koja je nespojiva s mandatom, kako je utvrđeno članom 17. stav (4.) ovog zakona;</p> <p>e) osude, i pravosnažnog izricanja kazne za namjerno učinjen prestup opisan u članu 16. stav 3. ovog zakona.</p> <p>2.) Upražnjeno mjesto ombudsmena objavit će predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u slučaju smrti, ostavke, isteka mandata, ili konačne kazne. U ostalim okolnostima, odluka o upražnjenom mjestu bit će</p>	<p>zbog isteka mandata, ombudsmen čiji je mandat istekao nastaviti će obavljati svoje dužnosti na privremenom osnovu sve dok imenovanje koje je propisano članom 7. ne bude obavljeno.</p> <p>(5) Kada mjesto ombudsmena ostane upražnjeno iz drugih razloga, a to nije istek mandata, ombudsmeni koji ostaju na svom položaju privremeno će obavljati njegove dužnosti sve dok se ne završi postupak imenovanja novog ombudsmena.</p> <p>Član 12. (Prestanak dužnosti ombudsmena)</p> <p>(1) Ombudsmenima prestaje dužnost, iz sljedećih razloga:</p> <p>a) istek mandata;</p> <p>b) ostavka;</p> <p>c) smrti;</p> <p>d) na osnovu izrecene pravosnažne presude za izvršeno krivično djelo;</p> <p>e) u koliko iz bilo kojih razloga prestane ispunjavati opće uslove na osnovu kojih je imenovan;</p> <p>f) u slučaju spriječenosti da obavlja svoje dužnosti zbog zdravstvenih razloga.</p> <p>(2) U slučaju postajanja razloga tačke e (moralni razlozi) i f, odluka o upražnjenom mjestu bit će donesena dvotrećinskom većinom Doma naroda i</p>	<p>1. tačka d), e) i f), Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine dvotrećinskom većinom, a u skladu sa poslovnicom o radu svakog doma i uz prethodno mišljenje Zajedničke komisije za ljudska prava, donose odluku o prestanku dužnosti, te odluku o upražnjenosti mjesta ombudsmena.</p> <p>(3) Ombudsmen, o čijem se prestanku dužnosti po odredbama stava 2. ovog člana odlučuje, na zahtjev ima pravo da se obrati Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.</p> <p>(4) Nakon donošenja odluke o upražnjenosti mjesta ombudsmena, postupak imenovanja pokreće i provodi Zajednička komisija za ljudska prava, u skladu sa odredbama iz člana 15. ovog zakona.</p> <p>(5) Ombudsmeni čiji je mandat istekao obavljaće svoju dužnost sve dok se ne završi postupak imenovanja novih ombudsmena.</p> <p>(6) Ombudsmen koji je bio službenik uživa garanciju ponovnog prijema u prijašnju službu nakon isteka mandata.</p>	<p>oba spola pri imenovanju ombudsmena, a u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine.</p> <p>Dominacija osoba jednog spola na pozicijama društvenog utjecaja usprkos činjenici da drugi spol čini 50% ili više ukupnog stanovništva odraz je strukturalne diskriminacije na osnovu spola. Uravnotežena zastupljenost promiče vjerovatnost da će institucija biti svjesna te voljna posvetiti pažnju problemima i interesima žena i muškaraca jednako. Uslov uravnoteženosti potiče tijela nadležna za izbor da privuče veći broj osoba jednog i drugog spola čime se širi „bazen“ mogućih kandidata i kandidatkinja te unaprjeđuje vjerovatnost da će biti izabrane najbolje kvalifikovane osobe. Uravnotežena zastupljenost doprinositi i razbijanju tradicionalnih rodno uvjetovanih stereotipova o osobama jednog ili drugog spola.</p> <p><i>Uloga Zajedničke komisije za zaštitu ljudskih prava PS BiH u procesu imenovanja (član 15.)</i></p> <p>S obzirom na ključnu ulogu u zaštiti osnovnih prava i suzbijanja diskriminacije, izbor ombudsmena predstavlja pitanje od izuzetnog značenja za demokratski život društva, te ne može biti ograničen na uski krug predstavnika najviše zastupljenih političkih stranaka ili isključivo na političke elite. U tom smislu, postupkom imenovanja ombudsmena <i>ne bi trebala upravljati ad hoc komisija</i> koja se tematikom zaštite ljudskih prava ne bavi na sistematski način, nego njim mora upravljati stalno parlamentarno tijelo koje uključuje razmjern broj predstavnika/ca vladajućih i opozicionih stranaka.</p> <p><i>Venecijanska komisija</i> je u jednom od svojih prethodnih mišljenja izdatih o Institucijama ombudsmena¹³ izdala preporuku da se Zakon izmijeni na način da se <i>za imenovanje ombudsmena zaduži</i></p>
--	---	---	---

¹³ Radilo se o mišljenju o ombudsmenu na nivou Federacije BiH, ali se ovo rješenje, kao poželjno, analogno može primijeniti i na Parlamentarnu skupštinu BiH.

<p>donesena dvotrećinskom većinom Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, nakon diskusije i saslušanja dotične osobe za ombudsmena.</p> <p>3.) Kada je mjesto ombudsmena upražnjeno, postupak imenovanja novog ombudsmena počinje u roku od mjesec dana.</p> <p>4.) Tamo gdje mjesto ombudsmena bude upražnjeno zbog isteka mandata, ombudsmen čiji je mandat istekao nastaviti će obavljati svoje dužnosti na privremenom osnovu sve dok imenovanje koje je propisano članom 9. ne bude obavljeno.</p> <p>5.) Kada mjesto ombudsmena ostane upražnjeno iz drugih razloga, a to nije istek mandata, ombudsmeni koji ostaju na svom položaju privremeno će obavljati njegove dužnosti sve dok se ne završi postupak imenovanja novog</p>	<p>Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, nakon diskusije i saslušanja dotičnog ombudsmena.</p> <p>(3) Upražnjeno mjesto ombudsmena objavit će predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.</p> <p>(4) Postupak imenovanja ombudsmena zbog postojanja razloga iz stava 3 ovog člana, pokrece se u skladu sa procedurom utvrđenom u članu 7. ovog Zakona.</p>	<p>Član 18. (Imunitet)</p> <p>(1) Ombudsmen ne može biti krivično gonjen, uhapšen ili zadržan u pritvoru niti može odgovarati u građanskom postupku za mišljenja koja daje ili za odluke koje donese u okviru svojih službenih dužnosti.</p> <p>(2) Posjedovanje imuniteta neće spriječiti ili odgoditi istragu u krivičnom ili građanskom postupku koja se o nekoj stvari u skladu sa zakonom vodi protiv ombudsmena.</p>	<p><i>zajednička komisija dva doma Parlamenta.</i> Prema preporukama Venecijanske komisije, sastav komisije bi trebao biti određen <i>ab initio</i> u samom zakonu ili u poslovnici. Kako je pojašnjeno, za transparentnost procedure – i posljedično tome za kredibilitet institucije – <i>bilo bi štetno odrediti sastav komisije ad hoc</i> u cilju utvrđivanja prijedloga za imenovanje u okviru pojedinog mandata ombudsmena.¹⁴</p> <p>Imajući u vidu prethodno iznesene argumente, najpodobnije tijelo za obavljanje ovog važnog zadatka jeste <i>postojeća Zajednička komisija za ljudska prava</i> Parlamentarne skupštine BiH. S jedne strane, ona upravo predstavlja tijelo oba doma Parlamentarne skupštine BiH, a u njoj su takođe zastupljeni predstavnici vladajućih i opozicionih političkih struja.¹⁵</p> <p>S druge strane, sasvim bi prirodno bilo dodijeliti provođenje postupka odabira kandidata za Instituciju ombudsmena ovom tijelu koje se već na sistematski način bavi pitanjem zaštite ljudskih prava i ostvaruje saradnju sa Institucijom ombudsmena.¹⁶ Tako nadležnosti postojeće Zajedničke komisije za ljudska prava PS BiH, između ostalog, uključuju razmatranje “pitanja koja se odnose na ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda zagarantiranih Ustavom BiH i zakonodavstvom BiH, od državnih organa, javnih institucija i organizacija koje imaju javna ovlaštenja, u slučajevima koje iznese Institucija ombudsmena BiH, građani i entiteti, te o tome obavještava domove.”¹⁷ Ovakvo rješenje bi ujedno bilo i u duhu pluralističke</p>
--	--	---	---

¹⁴ CDL-INF(2001)007 (English only) – Memorandum on the Organic Law on the Institution of the Ombudsman of the Federation of Bosnia and Herzegovina, approved by the Venice Commission at its 46th Plenary Meeting (Venice, 9-10 March 2001), paragraph 2.

¹⁵ Stalne komisije imaju devet članova. Komisije se popunjavaju proporcionalno veličini klubova poslanika u Domu, od kojih su dvije trećine članova izabrane s teritorije Federacije BiH, a jedna trećina s teritorije Republike Srpske.

¹⁶ U tom smislu je Venecijanska komisija i u mišljenju izdatom za Srbiju 2004. godine preporučila angažman Ustavne komisije u postupku imenovanja Ombudsmena, zbog fundamentalnog značaja koji ova institucija ima za državu, kao i zbog činjenice da se ustavna komisija bavi pitanjima zaštite ljudskih prava. Vidi CDL-AD(2004)041 - Joint Opinion on the Draft Law on the Ombudsman of Serbia by the Venice Commission, the Commissioner for Human Rights and the Directorate General of Human Rights of the Council of Europe. (Strasbourg, 6 December 2004), paragraph 12.

¹⁷ Ovo predviđaju poslovnici oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

ombudsmena		<p>Član 19. (Sukob interesa i nespojivost) (1) Ombudsmeni ne mogu obavljati niti jednu drugu javnu ili profesionalnu dužnost, osim obavljanja poslova predavača ili saradnika u nastavi u institucijama visokog obrazovanja. (2) Ombudsmeni se mogu baviti naučnim, kulturnim, akademskim ili humanitarnim radom ukoliko to nije u suprotnosti sa njihovim dužnostima, te neće ugroziti blagovremeno i efektivno vršenje njihovih redovnih poslova u Instituciji. (3) Ombudsmeni mogu obavljati i druge funkcije na osnovu ovlaštenja Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Ovlaštenja dodjeljuje Zajednička komisija za ljudska prava. (4) Ombudsmeni ne mogu biti članovi političke stranke. (5) Ombudsmeni će, u roku od 10 dana po imenovanju, i prije preuzimanja svoje službe, napustiti svaku nespojivu dužnost, a ukoliko propuste da to urade, smatraće se da odbijaju imenovanje.</p>	<p>zastupljenosti društvenih snaga uključenih u promovisanje i zaštitu ljudskih prava, onako kako je ona određena u Pariškim principima.</p> <p>Dvotrećinska većina pri imenovanju (član 15.) U jednom od svojih mišljenja¹⁸ Venecijanska komisija je preporučila izmjenu zakona na način da se za imenovanje ombudsmena prilikom glasanja zahtijeva <i>dvotrećinska većina u oba doma</i>, što bi zasigurno doprinijelo i osiguranju pluralizma prilikom imenovanja, onako kako je on definisan Pariškim principima. Predviđanje proste većine članova prisutnih u oba doma Venecijanska komisija je ocijenila neodgovarajućom, ocijenivši da takva većina ne garantuje širok konsenzus svih struja u domovima, te da bi imenovanje ombudsmena bez takvog konsenzusa moglo kompromitovati kredibilitet institucije. Kako je Venecijanska komisija naglasila, jedini način za osiguranje da nepristrasnost institucije bude prepoznata kao objektivna činjenica, priznata u očima svih građana, jeste staranje o postizanju najšireg mogućeg konsenzusa o osobama u pitanju.¹⁹ Venecijanska komisija ovakvo rješenje redovno ističe kao poželjno i u odnosu na imenovanje i razrješenje u institucijama za zaštitu ljudskih prava <i>u drugim državama Vijeća Evrope</i>, kao što su npr. Bugarska, Srbija, Makedonija, Crna Gora, Armenija, i Kazahstan. Tako je u svojim mišljenjima isticala kako je to potrebno radi obezbjeđenja “politički i društveno široke baze za imenovanje ombudsmena”, “radi razumnog konsenzusa”, “kako bi se osiguralo javno povjerenje u nezavisnost ombudsmena”, te je</p>
------------	--	--	--

¹⁸ CDL-INF(2001)007 – Memorandum on the Organic Law on the Institution of the Ombudsman of the Federation of Bosnia and Herzegovina, approved by the Venice Commission at its 46th Plenary Meeting (Venice, 9-10 March 2001), paragraph 2.

¹⁹ CDL-INF(99)10 - Report of the Working Group of the Venice Commission and the Directorate of Human Rights on Ombudsman institutions in Bosnia and Herzegovina

			<p>podvlačila da “što je veća većina poslanika, veća je nezavisnost i javni autoritet ombudsmena.”²⁰ Značaj koji Venecijanska komisija pridaje ovom rješenju je vidljiv i iz činjenice da je u odnosu na Crnu Goru 2007. godine čak podcrtala da sam ustav treba predvidjeti kvalifikovanu većinu za imenovanje ombudsmena od strane parlamenta.</p> <p>U kontekstu Bosne i Hercegovine, <i>odlučivanje dvotrećinskom većinom u okviru Parlamentarne skupštine BiH nije uobičajeno</i>, i ograničava se na donošenje odluka od velikog značaja, kao što je izmjena Ustava BiH. Bitno je, međutim, naglasiti da je dvotrećinska većina prilikom imenovanja ombudsmena <i>već bila predviđena u prošlosti za imenovanje ombudsmena, i to Zakonom o omubudsmenu za ljudska prava BiH iz 2002. godine</i>, sve dok nije izmjenama zakona 2006. godine ukinuta. Takođe treba imati u vidu veoma bitnu činjenicu da je dvotrećinska većina još uvijek predviđena u članu 12, stav 2 Zakona za donošenje odluke o upražnjenom mjestu ombudsmena u određenim okolnostima.</p> <p>Najzad, neovisno o tome da li će se, nakon detaljnog razmatranja ovog pitanja u konačnici optirati za poželjno rješenje glasanja dvotrećinskom većinom u domovima PSBiH, bitno je osigurati i druge proceduralne garancije da će odabir i imenovanje ombudsmena biti provedeno u duhu Pariških principa i preporuka Venecijanske komisije. U tom smislu je</p>
--	--	--	--

²⁰ CDL-AD(2008)009 – Opinion on the Constitution of Bulgaria adopted by the Venice Commission at its 74th Plenary Session (Venice, 14-15 March 2008), paragraph 81.; CDL-AD(2007)020 - Opinion on the possible reform of the Ombudsman Institution in Kazakhstan adopted by the Venice Commission at its 71st Plenary Session (Venice, 1-2 June 2007), paragraph 11.; CDL-AD(2004)041 - Joint Opinion on the Draft Law on the Ombudsman of Serbia by the Venice Commission, the Commissioner for Human Rights and the Directorate General of Human Rights of the Council of Europe.(Strasbourg, 6 December 2004), paragraphs 8.1 and 11.; CDL-AD(2003)007 - Opinion on the Draft Law on the Public Attorney of “The former Yugoslav Republic of Macedonia” adopted by the Venice Commission at its 54th Plenary Session (Venice, 14- March 2003), B.II Article 5.1.; CDL-AD(2003)006 - Opinion on the Draft Law on the Human Rights Defender of Armenia adopted by the Venice Commission at its 54th Plenary Session (Venice 14-15 March 2003), II Article 3.; CDL-AD(2011)034-e, Joint opinion on the law on the protector of human rights and freedoms of Montenegro by the Venice Commission and the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSCE/ODIHR) adopted by the Venice Commission at its 88th Plenary Session (Venice, 14-15 October 2011)

			<p>Venecijanska komisija, npr., u mišljenju izdatom u kontekstu Srbije 2004. godine istaknula da bi, u slučaju da same ustavne odredbe čine ispunjenje ovog zahtjeva nemogućim, potrebno bilo pronaći drugu mogućnost koja bi osigurala isti rezultat, uz garancije takvog modaliteta zakonskim aktom.</p> <p>Bitna mogućnost koja stoji na raspolaganju Bosni i Hercegovini, i koja predstavlja minimum ispod kojeg ne bi trebalo ići jeste angažman Zajedničke komisije za ljudska prava PSBiH. Vođenje postupka odabira kandidata koji ispunjavaju uslove za izbor ombudsmena od strane ovog tijela, uz adekvatno učešće i predstavnika civilnog društva, ispunio bi se uslov koji postavljaju Pariški principi, prema kojima, u skladu sa tumačenjem ICC-a, ovaj postupak treba biti “pod kontrolom nezavisnog i kredibilnog tijela” kako bi se osigurala pluralizam, nezavisnost i efektivnost, kao i povjerenje javnosti u instituciju.²¹</p> <p><i>Učešće organizacija civilnog društva u imenovanju ombudsmena (član 15.)</i></p> <p>U prijedlogu izmjena predviđeno je učešće u izboru ombudsmena predstavnika organizacija civilnog društva, međunarodnih organizacija i tijela struke i akademske zajednice, koji se u ovaj postupak uključuju posredstvom raspisanog javnog poziva.</p> <p>Vodeći se najvišim standardima demokratizacije jednog društva, evropskom pravnom stečevinom, <i>Pariškim principima</i>, te konkretnim preporukama <i>Međunarodnog koordinacionog komiteta</i> i njegovih podkomiteta, potrebno je i korisno da organizacije civilnog društva koje djeluju u oblasti promocije i zaštite ljudskih prava budu aktivno uključene u cjelokupan proces imenovanja ombudsmena.</p> <p><i>Pariški principi</i>, u svome poglavlju <i>B.I. “Sastav i garancija nezavisnosti i pluralizma”</i> pozivaju države članice Ujedinjenih nacija da sastav i imenovanje</p>
--	--	--	---

²¹ Aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.8. Selection and appointment of the decision-making body of National Human Rights Institutions

			<p>nacionalnih institucija za ljudska prava bude uređeno postupkom koji pruža sve neophodne garancije za osiguranje pluralističke zastupljenosti društvenih snaga (civilnog društva) uključenih u promovisanje i zaštitu ljudskih prava.</p> <p><i>Prema Opštim opažanjima ICC-a</i>, koja predstavljaju tumačenje Pariških principa, pluralizam može biti obezbjeđen na nekoliko načina, uključujući <i>kroz učešće civilnog društva u postupku imenovanja</i> i druge vidove efektivne saradnje s civilnim društvom. Pojašnjava se da postupak izbora mora biti transparentan i otvoren, kako bi se osigurala nezavisnost i efektivnost, kao i povjerenje javnosti u instituciju. Kako bi se to postiglo, ovaj postupak treba biti pod kontrolom nezavisnog i kredibilnog tijela i uključivati otvorene i fer konsultacije sa NVO i civilnim društvom. Pri tome se prepoznaje da ekspertiza i iskustvo nevladinih organizacija i civilnog društva dovode do većeg javnog legitimiteta institucije za zaštitu prava. ICC je prepoznao da se, ukoliko se obezbijede široke konsultacije i učešće u procesu prijave, pregleda prijave i izbora, promovira transparentnost, pluralizam i javno povjerenje u čitav postupak, ali i u same kandidate koji budu izabrani, te na kraju, u instituciju kao takvu.²²</p> <p>U tom kontekstu je bitno napomenuti da su konkretno u odnosu na državu BiH izdate preporuke ICC-a, tj. njegovih podkomiteta koji ispituju institucionalnu usklađenost sa Pariškim principima, <i>da formalizuje učešće civilnog društva u procesu imenovanja ombudsmena</i>. ICC je tako još u novembru 2009. godine u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, u okviru procesa reakreditacije Institucije, utvrdio da civilno društvo i druge grupe nisu uključene u proces imenovanja ombudsmena i utvrdio je potrebu za participativnijim i transparentnijim procesom izbora</p>
--	--	--	---

²² Aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.7 Ensuring pluralism of the National Human Rights Institution; G.O. 1.8. Selection and appointment of the decision-making body of National Human Rights Institutions

			<p>ombudsmena. U novembru 2010. godine, je, između ostalog, preporučio reakreditaciju Institucije ombudsmena A statusom upravo obzirom na činjenicu da je Institucija izrazila namjeru da predloži izmjenu zakonodavstva kako bi osigurala pluralizam i nezavisnost Institucije kroz odgovarajući proces izbora i imenovanja.</p> <p>U novembru 2012. godine, ICC je u odnosu na BiH ponovo podcrtao potrebu za “jasnim, transparentnim, i participativnim postupkom izbora, koji promoviše izbor zasnovan na zaslugama, koji osigurava pluralizam i promovira nezavisnost i povjerenje javnosti u rukovodstvo državne institucije za ljudska prava”. U tom kontekstu, pozvao je na formalizaciju postupka izbora kroz relevantne propise, te provođenjem javnog konkursa, ocjenu prijavljenih na osnovu unaprijed određenih, objektivnih i javno dostupnih kriterijuma, kao i široke konsultacije sa civilnim društvom i/ili njihovo učešće u postupku prijavljivanja na konkurs, pregleda i vršenja odabira.</p> <p><i>Komparativna iskustva iz susjedne Republike Hrvatske</i> pri imenovanju pravobranitelja i pučke pravobraniteljice, kao i praksa drugih država Evropske unije, pokazali su da organizacije civilnog društva mogu značajno doprinijeti kvaliteti procesa imenovanja, tako što su uključeni u sam postupak vrednovanja pojedinih kandidatura, intervjuisanje kandidata, te u konačnici, predlaganje najboljih kandidata za imenovanje od strane parlamenta.</p> <p><i>Mandat od šest godina uz mogućnost ponovnog izbora (član 15.)</i></p> <p>Prijedlog predviđa imenovanje ombudsmena na period od šest godina, uz mogućnost jednog ponovnog izbora. Vršenje odgovornosti ombudsmena potrebno je i dalje ograničiti na maksimalno dva mandata od po šest godina, prvenstveno kako bi se osigurala nezavisnost Institucije, te dopustila kritika izvršne vlasti koja je vezana uz parlament.</p>
--	--	--	--

			<p>Neophodno je osigurati da mandat institucije ombudsmena <i>nije</i> ni na koji način <i>vezan uz vremensko trajanje jednog saziva parlamenta</i>. Kako bi se osiguralo da Institucija u svakom trenutku ima motivirano i ambiciozno vodstvo upućeno u najnovije trendove zaštite ljudskih prava s jedne strane, te spriječilo personifikaciju pozicije s osobom potrebno je ograničiti mogućnost reizbora na najviše dva mandata.</p> <p>Prijedlog (član 15.) takođe predviđa da će najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata ombudsmena, odnosno 30 dana nakon prestanka dužnosti iz drugih razloga, Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine pokrenuti postupak za imenovanje ombudsmena. Ovo rješenje je u skladu sa preporukama Venecijanske komisije, u cilju osiguranja kontinuiteta u radu institucije,²³ a poznato je i u komparativnoj praksi (npr. Hrvatska).</p> <p>Kriterijumi za imenovanje (član 16.) Prijedlog predviđa i <i>djelimičnu izmjenu uslova</i> koje mora ispunjavati osoba koja može biti imenovana za ombudsmena.</p> <p>Institucionalni kapaciteti kao preduslov efektivne zaštite osnovnih prava prvenstveno ovise o stručnosti i profesionalnosti ljudskog kadra, prije svega onih osoba koje se nalaze na rukovodećim pozicijama. U tom smislu, i u skladu sa Pariškim principima, preduslovi učestvovanja u postupku izbora ombudsmena moraju unaprijed biti precizno određeni zakonskim putem, moraju da budu javno dostupni, i da se o njima, prilikom njihovog usvajanja provedu konsultacije sa svim zainteresovanim stranama, uključujući civilno društvo.²⁴</p>
--	--	--	--

²³ Joint opinion on the law on the protector of human rights and freedoms of Montenegro by the Venice Commission and the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSCE/ODIHR) adopted by the Venice Commission at its 88th Plenary Session (Venice, 14-15 October 2011), para. 21.

²⁴ Opšta opažanja ICC-a/aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.7 Ensuring pluralism of the National Human Rights Institution;

			<p>Kako ICC elaborira u svojim Opštim opažanjima „ocjena prijavljenih osoba na bazi unaprijed određenih, objektivnih i javno dostupnih kriterijuma promovira imenovanje kandidata na bazi zasluga, ograničava mogućnost neopravdanog miješanja u postupak odabira i služi osiguranju adekvatnog rukovođenja i efektivnosti državne institucije.“²⁵</p> <p>U tom smislu, u cilju osiguranja kvalitetnog rukovođenja državnom institucijom zaduženom za zaštitu ljudskih prava, prijedlog predviđa studij društvenih nauka, položen pravosudni ispit ili zvanje magistra/matera društvenih nauka, najmanje 10 godina radnog iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i najmanje 3 godine na rukovodećim funkcijama. Pored toga, predviđa se reputacija istaknutog stručnjaka, koji u javnosti uživa ugled zaštitnika i promicatelja ljudskih prava i sloboda i vladavine prava, visokih moralnih načela i odlično poznavanje najmanje jednog svjetskog jezika. Pored opšteg iskustva, bilo je bitno dodati i <i>specifično iskustvo u oblasti zaštite ljudskih prava</i>, što je, između ostalog, i u skladu sa preporukama Venecijanske komisije,²⁶ ali i iskustvo u obavljanju rukovodećih funkcija. Kroz normiranje uslova koji dokazuju postojanje kompetentnosti u području zaštite ljudskih prava i u rukovođenju institucijom, osigurava se kvalitetna osnova za efektivan i efikasan rad Institucije. U tom kontekstu je značajna mogućnost da se u postupku odabira kandidata razmatra i koncept rada u instituciji, onako kako ga kandidati zamišljaju, a čije obavezno podnošenje ovi prijedlozi takođe predviđaju. U kontekstu osiguranja povjerenja javnosti, i u cilju osiguranja nezavisnosti, prijedlog, po uzoru na rješenje usvojeno u Hrvatskoj u odnosu na Pučkog pravobranitelja i Srbiji u odnosu na Zaštitnika građana, predviđa takođe da osoba nije član političke stranke.</p>
--	--	--	---

²⁵ Opšta opažanja ICC-a/aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.8 Selection and appointment of the decision-making body of National Human Rights Institutions;

²⁶ Joint opinion on the law on the protector of human rights and freedoms of Montenegro by the Venice Commission and the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSCE/ODIHR) adopted by the Venice Commission at its 88th Plenary Session (Venice, 14-15 October 2011), para. 19.

			<p>Svi ovi kriterijumi su značajni i iz razloga što se time podržava i povjerenje javnosti u rad Institucije ombudsmena.</p> <p><i>Imunitet, sukob interesa i nespojivost (član 18. i 19)</i> Imajući na umu da su pitanja sukoba interesa i nespojivosti vezani za izbor tj. potencijalno razrješenje ombudsmena, ova pitanja su takođe regulisana u ovoj glavi (član 19). Ombudsmenima se nalaže da ne mogu vršiti bilo kakve druge profesionalne dužnosti. Ombudsmenima se garantuje imunitet (član 18).</p>
--	--	--	--

		<p>Glava IV - PODJELA POSLA, RUKOVOĐENJE I UNUTRAŠNJA STRUKTURA</p> <p>Član 20. (Podjela posla)</p> <p>(1) Ombudsmeni će, najkasnije 30 dana nakon imenovanja, između sebe podijeliti oblasti rada i poslove. U skladu sa funkcijama koje Institucija vrši, svaki od ombudsmena će preuzeti jednu od četiri slijedeće pozicije:</p> <p>a) ombudsmen za ravnopravnost spolova, pokrivajući poslove koji se odnose na ravnopravnost i diskriminaciju na osnovu roda, spola, seksualne orijentacije i rodnog identiteta, te srodne osnove, rodno uvjetovano nasilje i nasilje u porodici, pravo na privatni i porodični život, te sve ostale srodne poslove,</p> <p>b) ombudsmen za ravnopravnost naroda i manjina, pokrivajući poslove koji se odnose na ravnopravnost i diskriminaciju na osnovu rase, etničke i nacionalne pripadnosti, vjeroispovijesti i političkog i drugog uvjerenja, te srodne osnove, prava djeteta, prava osoba treće dobi, prava osoba sa invaliditetom, prava nacionalnih manjina, te sve ostale srodne poslove,</p> <p>c) ombudsmen za građanska i politička prava, pokrivajući poslove koji se odnose na pravo na život, pravo na integritet ličnosti, pravo na ličnu slobodu i sigurnost, zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg</p>	<p>Glava IV - PODJELA POSLA, RUKOVOĐENJE I UNUTRAŠNJA STRUKTURA</p> <p>Posebnom glavom zakona regulišu se pitanja podjele posla između ombudsmena, način rukovođenja Institucijom, unutrašnja struktura, uključujući pitanje osoblja.</p> <p>Dosadašnji rad Institucije ombudsmena pokazao je da vrlo često nije jasno koji ombudsmen je nadležan za koje pitanje, te se o mnogim pitanjima, kao što je obično gostovanje na okruglom stolu, odluka o tome ko gostuje mora donositi na nivou tri ombudsmena. Princip zajedničkog odlučivanja vrlo često usporava proces donošenja odluka, a ponekad ih u potpunosti onemogućava. Kako bi se ovo pitanje riješilo, te rad Institucije učinio efikasnijim, od velikog značaja je <i>podjela rada između ombudsmena</i> koji budu imenovani (član 20).</p> <p>Ovakva podjela rada jeste poznata i u komparativnoj praksi. Tako na primjer <i>Parlamentarni ombudsmena u Švedskoj</i> takođe ima četiri ombudsmena, gdje svaki od njih vrši različite poslove, a u skladu sa nadležnostima tj. funkcijama koje Institucija vrši.²⁷</p> <p>Na sličan način četiri bh. ombudsmena mogu podijeliti poslove između sebe. Jedan od modela bi mogao biti da svaki od njih preuzme poslove koji proizilaze iz funkcija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ombudsmen za zaštitu ljudskih prava, 2. ombudsmen za promociju ljudskih prava, 3. ombudsmen za preventivni mehanizam, 4. ombudsmen za suzbijanje diskriminacije. <p>Ovakva podjela bi sa sobom povlačila <i>velike razlike u opterećenju</i>, imajući na umu da bi ombudsmen za zaštitu ljudskih prava obrađivao većinu žalbi (osim</p>
--	--	---	--

²⁷ Saznaj više na web stranici <http://www.jo.se/en/About-JO/The-Ombudsmen/>

		<p>postupanja ili kažnjavanja, trgovinu ljudima, pravo na azil, pravo na učinkovit pravni lijek i na pravično suđenje, slobodu kretanja i prebivališta, te sve ostale srodne poslove, i</p> <p>d) ombudsmen za demokratiju i društvenu solidarnost, pokrivajući poslove koji se odnose na pravo na dobru upravu, pravo pristupa dokumentima, zaštitu ličnih podatak, zaštitu okoliša, slobodu izražavanja, informisanja i medija, slobodu okupljanja i udruživanja, slobodu nauke i umjetnosti, pravo na obrazovanje, slobodu vlasništva, pravo na rad, poštene i pravične uslove rada, pravo na socijalnu i zdravstvenu zaštitu, biračko pravo, te sve ostale srodne poslove.</p> <p>(2) Poslovi koji proizilaze iz drugih funkcija i nadležnosti određenih drugim zakonima se dodjeljuju jednom od četiri ombudsmena.</p> <p>(3) Podjela poslova urediće se detaljno Poslovnikom Institucije.</p> <p>Član 21. (Kolegij Institucije)</p> <p>(1) Radom Institucije rukovodi Kolegij Institucije koji čine ombudsmeni i generalni sekretar.</p> <p>(2) Koordinaciju poslova u radu Kolegija Institucije vodi jedan od ombudsmena u period od 18 mjeseci, koji je u tom periodu predsjedavajući ombudsmen.</p> <p>(3) Ako Poslovnikom Institucije nije drugačije uređeno, redosljed ombudsmena koji predsjedavaju Kolegijem određuje se</p>	<p>onih koje se odnose na diskriminaciju). S druge strane ombudsmeni za promociju ljudskih prava i ombudsmeni za preventivni mehanizam, a na osnovu procjene koja proizilazi iz dosadašnjeg rada Institucije ombudsmena (vidjeti godišnje izvještaje Institucije u nekoliko proteklih godina), sigurno ne bi imali slično opterećenje kao ombudsmen za zaštitu ljudskih prava.</p> <p>Zbog toga, <i>član 20. predviđa drugi model tj. podjelu poslova po oblastima</i>, a u skladu sa pravima koji su zagarantovani Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije²⁸.</p> <p>BiH bi tako imala četiri tematska/specijalizirana ombudsmena:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>ombudsmen za ravnopravnost spolova</i> (pokrivajući poslove koji se odnose na: diskriminaciju i ravnopravnost na osnovu roda, spola, seksualne orijentacije i rodnog identiteta; rodno uvjetovanje nasilje i nasilje u porodici; pravo na privatni i porodični život), 2. <i>ombudsmen za ravnopravnost naroda i manjina</i> (pokrivajući poslove koji se odnose na: diskriminaciju i ravnopravnost na osnovu rase, etniciteta, vjeroispovijesti i političkog i drugog uvjerenja; prava djeteta, prava osoba treće dobi, prava osoba sa invaliditetom), 3. <i>ombudsmen za građanska i politička prava</i> (pokrivajući poslove koji se odnose na: nacionalni preventivni mehanizam; temeljna prava; azil; pravo na učinkovit pravni lijek i na pravično suđenje) i 4. <i>ombudsmen za demokratiju i društvenu solidarnost</i> (pravo na dobru upravu, pravo pristupa dokumentima, zaštita ličnih podatak, zaštita okoliša, sloboda izražavanja i informisanja, sloboda okupljanja i udruživanja, pravo na obrazovanje; sloboda vlasništva; pravo na rad; socijalna i zdravstvena zaštita). <p>Ovakva podjela rada bi omogućila i <i>specijalizaciju</i></p>
--	--	--	---

²⁸ Prevod Povelje je dostupan na slijedećem linku: http://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2014/01/POVELJA_O_OSNOVNIM_PRAVIMA_EVROPSKE_UNIJE.pdf

		<p>prema abecednom redu prezimena ombudsmena.</p> <p>(4) Izuzetno i po ovlaštenju, pomoćnik ombudsmena može mijenjati ombudsmena koji je iz objektivnih razloga spriječen da prisustvuje radu Kolegija.</p> <p>(5) Članovi Kolegija saraduju i u svome odlučivanju teže kompromisu. U slučaju sukoba ili nesporazuma u procesu donošenja odluka iz nadležnosti Kolegija, odluka se smatra usvojenom ako su je podržali minimalno tri ombudsmena.</p> <p>(6) U slučaju nejasnoća kojem se ombudsmenu, u skladu sa članom 29, podnesena žalba dodjeljuje na obradu, odluku o dodjeli donosi predsjedavajući ombudsmen.</p> <p>Član 22. (Nadležnosti Kolegija)</p> <p>(1) Kolegij je nadležan da razmatra i donosi odluke koje su bitne za djelovanje Institucije.</p> <p>(2) Kolegij ima slijedeća ovlaštenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) donosi godišnji plan rada i usvaja prijedlog budžeta, b) usvaja godišnji izvještaj i specijalne izvještaje, c) usvaja inicijative za donošenje te izmjene i dopune zakona i drugih propisa, d) usvaja inicijative za apstraktnu kontrolu ustavnosti, e) odobrava provođenje skraćenog postupka, f) brine se za pravilno i efikasno provođenje postupaka ispitivanja pojedinačnih, te na prijedlog nadležnog ombudsmena raspravlja o posebno 	<p><i>ombudsmena</i> i pratećeg osoblja za pojedina pitanja, te bi u konačnici doprinijelo unaprijeđenju ekspertize ovog tijela.</p> <p>U vršenju zajedničkih poslova, kao što su budžet i finansije institucije, ili donošenje radnih planova, strategija, saradnja sa civilnim društvom ili izrada godišnjeg izvještaja, sve četiri ombudsmena saraduju i odluke o tim pitanjima donose na nivou <i>Kolegija Institucije</i> (član 21. i 22). Pri tome, član 22. tačno propisuje <i>nadležnosti Kolegija</i>. Ombudsmeni uvijek teže kompromisu, ali u slučaju bilo kakvog potencijalnog razilaženja mišljenja konačnu odluku donosi predsjedavajući ombudsmen.</p> <p>Za vršenje administrativnih i tehničkih poslova osniva se <i>stručna služba</i> (član 24), kojom, po uzoru na odredbe iz Zakona o zaštitniku građana Republike Srbije, rukovodi <i>generalni sekretar</i> Institucije.</p> <p>O kojim se tačno pitanjima odlučuje na nivou Kolegija, a koju vrstu odluke donose sami ombudsmeni, određuje se u <i>Poslovniku Institucije</i> (član 23).</p> <p>Svaki od ombudsmena imenuje svog <i>pomoćnika</i>, čiji mandat je vezan za mandat ombudsmena (član 25). Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji se regulišu ostala pitanja vezana za <i>osoblje Institucije</i> (član 26).</p> <p>Institucija Ombudsmena jeste prepoznala značaj činjenice da pristup promoviranju i zaštiti ljudskih prava treba da bude strateški orijentiran i uslovljava i da djelovanje i postizanje pune funkcionalnosti Institucije ombudsmena bude zasnovano na ovom načelu. Ovo je bio razlog zbog kojeg se pristupilo izradi Strategije djelovanja Institucije ombudsmena za ljudska prava za period 2010-2014. godina. Prvi strateški plan Institucije ombudsmena jeste pripremljen</p>
--	--	--	---

		<p>teškim slučajevima kršenja ljudskih prava, g) donosi Poslovnik i druge interne akte, h) donosi Strategiju Institucije.</p> <p>Član 23. (Poslovnik) (1) Poslovnikom Institucije se uređuje unutrašnja struktura Institucije, broj, ustroj i način rada regionalnih kancelarija i terenskih kancelarija, način rada Institucije i pojedinačnih ombudsmena, podjela poslova između ombudsmena, rad Kolegija Institucije, način planiranja, obavljanja i praćenja poslova, postupanje u slučaju žalbi, način ispitivanja povreda ljudskih prava, okvirna metodologija izrade godišnjih i specijalnih izvještaja, djelokrug stalnog savjetodavnog tijela, te broj i način izbora njegovih članova i druga pitanja od važnosti za obavljanje poslova. (2) Poslovnik Institucije usvaja Kolegij Institucije najkasnije 45 dana nakon imenovanja ombudsmena. (3) Poslovnik stupa na snagu nakon objavljivanja u Službenom glasniku BiH.</p> <p>Član 24. (Stručna služba) Za vršenje stručnih, istraživačkih, promotivnih, administrativnih, finansijskih i drugih poslova obrazuje se stručna služba Institucije. Radom stručne službe rukovodi generalni sekretar.</p> <p>Član 25. (Pomoćnik ombudsmena) (1) Svaki ombudsmen imenuje pomoćnika</p>	<p>na temelju konsultacija kako unutar Institucije, tako i sa drugim institucijama, nevladinim organizacijama predstavnicima medija i međunarodnih organizacija. Zaslono na ovakvu pozitivnu praksu, prijedlog (član 27) predviđa obavezu <i>usvajanja višegodišnje strategije</i> rada Institucije u samom zakonskom tekstu, uz konsultaciju stalnog savjetodavnog tijela. Na ovaj način, samo se zakonskim putem normira već postojeća praksa Institucije ombudsmena, s tim što se u cilju osiguranja kontinuiteta djelovanja Institucije u skladu sa strateškim principima predviđa obaveza Institucije da novu strategiju usvaja blagovremeno i da je veže za svoj mandatni period.</p>
--	--	--	---

		<p>ombudsmena u svojoj oblasti rada. Mandat pomoćnika ombudsmenu vezan je za mandate ombudsmena i prestaje zajedno sa mandatom ombudsmena.</p> <p>(2) Za pomoćnika ombudsmena može se imenovati osoba koja ima završen studij pravne struke, odlično poznavanje najmanje jednog službenog jezika Ujedinjenih nacija, te najmanje 5 godina radnog iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava.</p> <p>(3) Kada mjesto ombudsmena ostane upražnjeno iz drugih razloga, a to nije istek mandata, mandat pomoćnika ombudsmena prestaje kada se imenuje novi ombudsmen na upražnjeno mjesto.</p> <p>Član 26. (Osoblje)</p> <p>(1) Institucija donosi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji kojim se uređuje broj uposlenika potrebnih za obavljanje poslova s naznakom njihovih osnovih poslova, zadaća, stručnih uslova potrebnih za obavljanje poslova, njihove ovlasti i odgovornosti, visine plata i drugih naknada, te druga pitanja od značaja za rad i djelovanje osoblja.</p> <p>(2) Institucija donosi Pravilnik o radu.</p> <p>(3) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i Pravilnik o radu se usvajaju najkasnije 60 dana nakon imenovanja ombudsmena.</p> <p>(4) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i Pravilnik o radu stupaju na snagu nakon objavljivanja u Službenom glasniku BiH.</p> <p>(5) Osoblje Institucije primaće i otpuštati Institucija.</p>	
--	--	--	--

		<p>(6) Zapošljavanje osoblja u Instituciji provodi se putem javnog konkursa, u skladu sa Zakonom o radu Bosne i Hercegovine i internim aktima.</p> <p>(7) Pomoćnicima ombudsmena prestaje mandat kada Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine imenuje nove ombudsmene. Pomoćnici ombudsmena mogu biti ponovo imenovani.</p> <p>(8) Pomoćnici ombudsmena koji dolaze iz Institucije uživaju garanciju ponovnog prijema u Instituciji ili na druge pozicije u državnoj službi u BiH.</p> <p>Član 27. (Strategija)</p> <p>(1) Kolegij Institucije usvaja višegodišnju strategiju rada Institucije. Strategija Institucije definiše ciljeve rada, način provedbe, praćenja i evaluacija.</p> <p>(2) U strategiji se posebna pažnja posvećuje aktivnostima vezanima za funkciju promocije ljudskih prava.</p> <p>(3) U izradi i provedbi Strategije učestvuje stalno savjetodavno tijelo. Mandat Strategije je vezan za mandat ombudsmena.</p> <p>(4) Strategija se donosi najkasnije 180 dana nakon imenovanja ombudsmena.</p> <p>Član 28. (Drugi akti)</p> <p>(1) Institucija može u skladu s ovim Zakonom i Poslovníkom donijeti i druge akte potrebne za obavljanje poslova.</p> <p>(2) Drugi akti stupaju na snagu nakon objavljivanja u Službenom glasniku BiH.</p>	
--	--	--	--

<p>IV- IMUNITET I NESPOJIVOST</p> <p>Član 15. Ombudsmeni su nezavisni i samostalani u svom radu. Ombudsmeni neće primati nikakve naredbe. U okviru svojih ustavnih i zakonskih ovlaštenja, nijedan ombudsman neće dobivati uputstva od organa vlasti. Ombudsmeni će djelovati u okviru ustavnih i zakonskih odredbi i međunarodnih pravnih akata o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Bosna i Hercegovina. Ombudsmeni su dužni u svom radu pridržavati se principa pravednosti i moralnosti.</p> <p>Član 16. 1.) Ombudsmeni neće biti krivično gonjeni, neće biti podvrgnuti istrazi, neće biti uhapšeni niti će im biti suđeno za mišljenja koja izrazi ili za odluke koje donese u provođenju svojih ovlaštenja koja su u skladu s njegovim dužnostima. 2.) U svim drugim okolnostima, ombudsman ne može biti uhapšen ili pritvoren, osim u slučaju flagrante delicto za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora preko pet godina. 3.) Odluka o krivičnom</p>	<p>GLAVA IV- IMUNITET I NESPOJIVOST</p> <p>Član 13. (Nezavisnost u radu) (1) Ombudsmeni su nezavisni i samostalani u svom radu. Ombudsmeni neće primati nikakve naredbe. U okviru svojih ustavnih i zakonskih ovlaštenja, nijedan ombudsman neće dobivati uputstva od organa vlasti u BiH. Ombudsmeni će djelovati u okviru ustavnih i zakonskih odredbi i međunarodnih pravnih akata o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Bosna i Hercegovina. Ombudsmeni su dužni u svom radu pridržavati se principa pravednosti i moralnosti.</p> <p>Član 14. (Imunitet) (1) Ombudsmeni neće biti krivično gonjeni, neće biti podvrgnuti istrazi, neće biti uhapšeni niti će im biti suđeno za mišljenja koja izrazi ili za odluke koje donese u provođenju svojih ovlaštenja koja su u skladu s njegovim dužnostima. (2) U svim drugim okolnostima, ombudsman ne može biti uhapšen ili pritvoren, osim u slučaju <i>flagrante delicto</i> za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora. (3) Odluka o krivičnom gonjenju,</p>	<p><i>Nezavisnost u radu je regulisana u glavi I – Funkcije i ovlaštenja, imajući na umu da je nezavisnost u radu preduslov za uspješno vršenje funkcija i ovlaštenja Institucija.</i></p> <p><i>Imunitet i nespojivost/sukob interesa su regulisani u glavi III – Sastav, imenovanje i prestanak dužnosti, imajući na umu da su ova pitanja vezana za sam način izbora i rada pojedinih ombudsmena, te poziciju ombudsmena u odnosu na ostala javna tijela u BiH.</i></p>	
---	---	--	--

<p>gonjenju, pritvaranju ili izvođenju pred sud ombudsmena optuženog zbog krivičnog djela, bit će donesena samo za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora preko pet godina i samo nakon što i Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine donesu odluku o tome. Samo sud na nivou Bosne i Hercegovine bit će nadležan da sudi ombudsmenu.</p> <p>4.) Osobe u službi ili one koje je imenovala Institucija neće biti krivično gonjene, neće biti predmet istrage, hapšenja, pritvaranja, niti će im se suditi za bilo kakvu radnju, mišljenje ili odluku donesenu pri obavljanju njihovih dužnosti prema uputama ombudsmena. U svim drugim okolnostima, kad god su osobe u službi Institucije uhapšene, pritvorene ili izvedene pred sud, organi tužilaštva će o tome odmah propisano obavijestiti instituciju.</p> <p>Član 17.</p> <p>1.) Pozicija ombudsmena nespojiva je s vršenjem bilo kakve predstavničke funkcije; s bilo kakvom političkom aktivnošću ili dužnošću ili odgovornošću za propagandu; nastavkom službe u organima</p>	<p>pritvaranju ili izvođenju pred sud ombudsmena optuženog zbog krivičnog djela, bit će donesena samo za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora i samo nakon što i Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine donesu odluku o tome. Samo sud na nivou Bosne i Hercegovine bit će nadležan da sudi ombudsmenu.</p> <p>(4) Osobe u službi ili one koje je imenovala Institucija neće biti krivično gonjene, neće biti predmet istrage, hapšenja, pritvaranja, niti će im se suditi za bilo kakvu radnju, mišljenje ili odluku donesenu pri obavljanju njihovih dužnosti prema uputama ombudsmena. U svim drugim okolnostima, kad god su osobe u službi Institucije uhapšene, pritvorene ili izvedene pred sud, organi tužilaštva će o tome odmah propisano obavijestiti instituciju.</p> <p>Član 15. (Nespojivost)</p> <p>(1) Pozicija ombudsmena nespojiva je s vršenjem bilo kakve predstavničke funkcije; s bilo kakvom političkom aktivnošću ili dužnošću ili odgovornošću za propagandu; nastavkom službe u organima vlasti u BiH, članstvom u političkoj stranci ili vođstvom političke stranke, sindikata, udruženja, fondacije, ili vjerske</p>		
---	--	--	--

<p>vlade, članstvom u političkoj stranci ili vođstvom političke stranke, sindikata, udruženja, fondacije, ili vjerske organizacije ili radom u bilo kojoj od njih; sa obavljenjem dužnosti sudije; kao i sa svakom aktivnošću kao zanimanjem ili profesijom, u privredi ili zapošljavanju.</p> <p>2.) Ombudsmen koji je bio službenik uživa garanciju ponovnog prijema u prijašnju službu nakon isteka njegovog mandata.</p> <p>3.) Ombudsmen će, u roku od 10 dana po njegovo imenovanju, i prije preuzimanja svoje službe, napustiti svako mjesto koje je potencijalno nespojivo, a ukoliko propusti da to uradi, smatrat će se da je odbio imanovanje.</p> <p>4.) Kada dođe do nespojivosti nakon što je ombudsmen preuzeo dužnost, podrazumijeva se da će on napustiti dužnost, u skladu sa članom 12, na dan pojave nespojivosti.</p>	<p>organizacije ili radom u bilo kojoj od njih; sa obavljenjem dužnosti sudije; kao i sa svakom aktivnošću kao zanimanjem ili profesijom, u privredi ili zapošljavanju.</p> <p>(2) Ombudsmen koji je bio službenik uživa garanciju ponovnog prijema u prijašnju službu nakon isteka njegovog mandata.</p> <p>(3) Ombudsmen će, u roku od 10 dana po njegovo imenovanju, i prije preuzimanja svoje službe, napustiti svako mjesto koje je potencijalno nespojivo, a ukoliko propusti da to uradi, smatrat će se da je odbio imanovanje.</p> <p>(4) Kada dođe do nespojivosti nakon što je ombudsmen preuzeo dužnost, podrazumijeva se da će on napustiti dužnost, u skladu sa članom 12., na dan pojave nespojivosti.</p>		
--	--	--	--

<p>V - POSTUPAK ISTRAGE</p> <p>Član 18. 1.) Svaka fizička ili pravna osoba koja tvrdi da ima legitiman interes može se obratiti Instituciji bez ikakvih ograničenja. Nacionalnost, državljanstvo, mjesto boravka, spol, maloljetnost, etničko porijeklo, religija, pravna nesposobnost, zatvor bilo koje vrste, i, općenito uzevši, posebni odnosi sa i ovisnost o nekom organu vlade ne mogu ograničiti pravo ulaganja žalbe Instituciji. 2.) Žalba Instituciji ili njena intervencija neće povući bilo kakve krivične, disciplinske ili druge sankcije za podnosioca žalbe kao ni bilo kakvu neugodnost ili diskriminaciju za njega.</p> <p>Član 19. 1.) Svaka žalba mora biti potpisana i uložena od osobe koja se žali u dokumentu u kojem će biti navedene osnove za njeno podnošenje, na praznom papiru. Žalba podnesena na manje formalan način može se prihvatiti ukoliko ombudsmen ustanovi da okolnosti to zahtijevaju. 2.) Sav rad Institucija je besplatan za osobe koje joj se obrate i ne zahtijeva pomoć</p>	<p>GLAVA V - POSTUPAK ISTRŽNIH RADNJI</p> <p>Član 16. (Pokretanje postupka) (1) Svaka fizička ili pravna osoba koja tvrdi da ima legitiman interes može se obratiti Instituciji bez ikakvih ograničenja. Nacionalnost, državljanstvo, mjesto boravka, spol, maloljetnost, etničko porijeklo, religija, pravna nesposobnost, zatvor bilo koje vrste, i, općenito uzevši, posebni odnosi sa i ovisnost o nekom organu vlasti u BiH ne mogu ograničiti pravo ulaganja žalbe Instituciji. (2) Žalba Instituciji ili njena intervencija neće povući bilo kakve krivične, disciplinske ili druge sankcije za podnosioca žalbe kao ni bilo kakvu neugodnost ili diskriminaciju za njega.</p> <p>Član 17. (Forma žalbe) (1) Svaka žalba mora biti potpisana i uložena od osobe koja se žali u dokumentu u kojem će biti navedene osnove za njeno podnošenje, na praznom papiru. Žalba podnesena na manje formalan način može se prihvatiti ukoliko ombudsmen ustanovi da okolnosti to zahtijevaju. (2) Sav rad Institucija je besplatan za osobe koje joj se obrate i ne</p>	<p>Glava V – ŽALBE I POSTUPANJE</p> <p>Član 29. (Podnošenje žalbe) (1) Svako ko smatra da su mu ugrožena ili povrijeđena ljudska prava i slobode može podnijeti žalbu Instituciji radi pokretanja postupka ispitivanja. (2) Institucija može radi ispitivanja pojedinačnih ili učestalih istovrsnih povreda ljudskih prava i sloboda pokrenuti postupak na vlastitu inicijativu (ex officio). (3) Rad Institucije je besplatan za osobe koje joj se obrate i ne zahtijeva pomoć savjetnika ili advokata. (4) Institucija neće postupati po anonimnim žalbama. (5) Izuzetno, ako smatra da u anonimnoj žalbi ima osnova za ispitivanja, Institucija može pokrenuti postupak na vlastitu inicijativu. (6) Niko ne smije biti onemogućen u podnošenju žalbe Instituciji ili stavljen u nepovoljni položaj ili trpjeti bilo kakve druge posljedice ili sankcije zbog obraćanja Instituciji. (7) Podnošenje žalbe, rokovi, postupanje, obrazac za žalbe, vođenje baze žalbi, izdavanje preporuka i sva ostala pitanja vezana za žalbe i ispitivanje povreda ljudskih prava i sloboda se detaljno regulišu kroz Poslovnik Institucije, te po potrebi kroz druge akte Institucije. (8) Osobe lišene slobode podnose žalbu i dobivaju odgovor u zatvorenoj koverti bez ograničenja i nadzora sadržaja. (9) Institucija može propisati posebne procedure za prijem i postupanje u slučaju žalbi podnešenih od strane djece,</p>	<p>Glava V – ŽALBE I POSTUPANJE</p> <p>Članovi 29. do 38. regulišu: a) na koji način, pod kojim uslovima i u kojem roku Institucija zaprima žalbe, b) odnos žalbi prema sudskim postupcima, c) slobodu ocjene za prihvatanje žalbi, d) mogućnosti skraćenog postupka ispitivanja, e) sam postupak ispitivanja, te f) izdavanje preporuka. Predložena rješenja regulišu samo okvir za ispitivanje žalbi, dok se regulisanje detalja prepušta Pravilniku Institucije.</p>
--	---	--	--

<p>savjetnika ili advokata.</p> <p>Član 20.</p> <p>1.) Prepiska upućena ombudsmenu ili Instituciji iz mjesta u kojima se osobe nalaze u pritvoru, u kojima su zatvoreni ili su lišeni slobode ne može podlijegati nikakvoj cenzuri, niti se smije otvarati.</p> <p>2.) Razgovori između ombudsmena ili osoba koje je on delegirao ne mogu nikada biti nadgledani niti se u njih može miješati.</p> <p>Član 21.</p> <p>1.) Institucija će registrirati i potvrditi prijem žalbi koje su uložene, bilo da smatra da ih je potrebno razmatrati ili ne. Kada ombudsmen odluči da ne razmatra žalbu, on će to uraditi pismeno, navodeći razloge i upućujući podnosioca te žalbe na najpogodnija sredstva za poduzimanje radnje, ukoliko ona postoje, ostavljajući podnosiocu žalbe da iskoristi ona sredstva koja on smatra najpogodnijim.</p> <p>2.) Ombudsmen može odbiti da razmatra anonimne žalbe za koje smatra da su zlonamjerne, koje su neosnovane, u kojima nema žalbe, koje nanose štetu legitimnim pravima treće osobe ili koje su instituciji predočene izvan roka od 12 mjeseci nakon</p>	<p>zahtijeva pomoć savjetnika ili advokata.</p> <p>Član 18. (Povjerljivost komunikacije)</p> <p>(1) Prepiska upućena ombudsmenu ili Instituciji iz mjesta u kojima se osobe nalaze u pritvoru, u kojima su zatvoreni ili su lišeni slobode ne može podlijegati nikakvoj cenzuri, niti se smije otvarati.</p> <p>(2) Razgovori između ombudsmena ili osoba koje je on delegirao ne mogu nikada biti nadgledani niti se u njih može miješati.</p> <p>Član 19. (Razmatranje žalbe)</p> <p>(1) Institucija će registrirati i potvrditi prijem žalbi koje su uložene, bilo da smatra da ih je potrebno razmatrati ili ne. Kada ombudsmen odluči da ne razmatra žalbu, on će to uraditi pismeno, navodeći razloge i upućujući podnosioca te žalbe na najpogodnija sredstva za poduzimanje radnje, ukoliko ona postoje, ostavljajući podnosiocu žalbe da iskoristi ona sredstva koja on smatra najpogodnijim.</p> <p>(2) Ombudsmen može odbiti da razmatra anonimne žalbe za koje smatra da su zlonamjerne, koje su neosnovane, u kojima nema žalbe, koje nanose štetu legitimnim pravima treće osobe ili koje su</p>	<p>nacionalnih manjina, azilanata i osoba sa invaliditetom.</p> <p>Član 30. (Rok za podnošenje žalbe)</p> <p>Institucija neće razmatrati žalbe koje se odnose na okolnosti koje su se desile prije tri godine osim ako ocijeni da se radi o predmetu od iznimnog interesa za zaštitu ljudskih prava i sloboda odnosno čije posljedice još uvijek traju.</p> <p>Član 31. (Obrazac za podnošenje žalbe i elektronska baza žalbi)</p> <p>(1) Žalba se u pravilu podnosi na obrascu za podnošenje žalbe a može biti podnesena i usmeno na zapisnik ili putem elektronske pošte.</p> <p>(2) Sve podnešene žalbe, te oni postupci koji se pokreću na vlastitu inicijativu, se vode u elektronskoj bazi žalbi Institucije.</p> <p>(3) U slučaju da žalba nije potpuna, podnositelj žalbe ima obavezu da istu dopuni.</p> <p>Član 32. (Korištenje redovnih pravnih lijekova)</p> <p>Institucija će uputiti podnositelja žalbe na mogućnost pokretanja odgovarajućeg pravnog postupka, ako je takav postupak predviđen.</p> <p>Član 33. (Postupanje u slučajevima koji se vode u sudskom postupku)</p> <p>(1) Institucija ne postupa u slučajevima o kojima se vodi sudski postupak, osim ako se radi o nepotrebnom odugovlačenju</p>	
--	--	--	--

<p>pojave činjenica, događaja ili odluka na koje se žali.</p> <p>Član 22. Protiv odluka ombudsmena ili Institucije nije moguće uložiti žalbu.</p> <p>Član 23. 1.) Kada ombudsmen odluči da žalba ili problem koji razmatra ex officio pružaju dovoljne osnove za istragu, on će obavijestiti predmetni organ vlade o suštini predmeta, tako da nadležna osoba može dostaviti pismenu izjavu u roku na koji je ombudsmen ukazao. 2.) Ombudsmen može tražiti u bilo koje vrijeme bilo koji dokument koji smatra potrebnim za istragu.</p> <p>Član 24. Kada, u toku istrage, ombudsmen ustanovi da izvršenje upravne odluke može rezultirati nepopravljivom štetom za prava podnosioca žalbe, ombudsmen može predložiti nadležnom organu vlade da obustavi izvršenje osporene mjere u periodu ne dužem od 10 dana. Predmetni organ može odbiti da ispoštuje taj prijedlog, objasnivši, u pismenom aktu upućenom Instituciji, u roku od tri dana po prijemu prijedloga i u svakom</p>	<p>instituciji predočene izvan roka od 24 mjeseci nakon pojave činjenica, događaja ili odluka na koje se žali. (3) Protiv odluka ombudsmena ili Institucije nije moguće uložiti žalbu.</p> <p>Član 20. (Pokretanje postupka) (1) Kada ombudsmen odluči da žalba ili problem koji razmatra ex officio pružaju dovoljne osnove za istraživanje, on će obavijestiti predmetni organ vlasti u BiH o suštini predmeta, tako da nadležna osoba može dostaviti pismenu izjavu u roku na koji je ombudsmen ukazao. (2) Ombudsmen može tražiti u bilo koje vrijeme bilo koji dokument koji smatra potrebnim za istražnje radnje.</p> <p>Član 21. (Privremena mjera) (1) Kada, u toku istraživanja, ombudsmen ustanovi da izvršenje upravne odluke može rezultirati nepopravljivom štetom za prava podnosioca žalbe, ombudsmen može predložiti nadležnom organu vlasti u BiH da obustavi izvršenje osporene mjere u periodu ne dužem od 10 dana. Predmetni organ može odbiti da ispoštuje taj prijedlog, objasnivši, u pismenom aktu upućenom Instituciji, u roku od tri dana po</p>	<p>postupka ili očitoj zloupotrebi ovlasti. (2) Osoba koja je za isti slučaj kršenja ljudskih prava podnijela tužbu sudu, a koja je prije toga podnijela i žalbu Instituciji, dužna je pismenim putem obavijestiti Instituciju. (3) U slučaju da utvrdi povredu prava i sloboda od strane suda Institucija preporuku obavezno dostavlja i Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine. (4) Institucija može da se pojavi u svojstvu prijatelja suda (amicus curiae) u sudskim postupcima vezanim za ljudska prava.</p> <p>Član 34. (Slobodna ocjena) (1) Institucija slobodno odlučuje hoće li žalbu uzeti u razmatranje i u kojem obimu. (2) U slučaju neprihvatanja žalbe Institucija će obavijestiti podnosioca žalbe o razlozima neprihvatanja iste. Odluka o prihvatanju ili odbacivanju žalbe se donosi u roku od trideset (30) dana nakon podnošenja žalbe.</p> <p>Član 35. (Skrraćeni postupak) Institucija može donijeti odluku da razmotri žalbu bez provođenja postupka ispitivanja kad se iz činjenica navedenih u žalbi i općepoznatih činjenica, odnosno službenih podataka kojima Institucija raspolaže može utvrditi jesu li podnosiocu ugrožena ili povrijeđena ljudska prava i slobode.</p>	
---	--	---	--

<p>slučaju prije izvršenja osporene mjere, razloge za to, a ako to propusti, taj prijedlog postaje obavezujući za taj organ.</p> <p>VI - OBAVEZA SARADNJE SA OMBUDSMENOM</p> <p>Član 25.</p> <p>1.) Organi vlade obavezni su Instituciji pružiti odgovarajuću pomoć u istrazi i vršenju kontrole.</p> <p>2.) U vrijeme istrage ombudsmen ima pristup bilo kojem organu vlade u cilju provjere traženih informacija, obavljanja ličnih razgovora i razmatranja potrebnih spisa i dokumenata.</p> <p>3.) Ombudsmenu ne smije biti odbijen pristup spisima ili administrativnim dokumentima ili drugim dokumentima koji se tiču aktivnosti ili djelatnosti koja je pod istragom, bez prejudiciranja odredbi člana 28. ovog zakona.</p> <p>Član 26.</p> <p>1.) Kada se predmet koji se istražuje odnosi na radnje osoba koje su u službi vlade i kada je ona vezana za dužnosti koje te osobe obavljaju, Institucija će obavijestiti tu osobu i njenog pretpostavljenog ili organ u kojem ona radi i može zatražiti pismenu izjavu.</p>	<p>prijemu prijedloga i u svakom slučaju prije izvršenja osporene mjere, razloge za to, a ako to propusti, taj prijedlog postaje obavezujući za taj organ.</p> <p>GLAVA VI - OBAVEZA SARADNJE SA OMBUDSMENOM</p> <p>Član 22. (Osiguranje pristupa)</p> <p>(1) Organi vlasti u BiH obavezni su Instituciji pružiti odgovarajuću pomoć u istražnim radnjama i vršenju kontrole.</p> <p>(2) U vrijeme istražnog postupka ombudsmen ima pristup bilo kojem organu vlasti u BiH u cilju provjere traženih informacija, obavljanja ličnih razgovora i razmatranja potrebnih spisa i dokumenata.</p> <p>(3) Ombudsmenu ne smije biti odbijen pristup spisima ili administrativnim dokumentima ili drugim dokumentima koji se tiču aktivnosti ili djelatnosti koja je pod istragom, bez prejudiciranja odredbi člana 25 ovog Zakona.</p> <p>Član 23. (Obaveza obavještanja i informisanja)</p> <p>(1) Kada se predmet koji se istražuje odnosi na radnje osoba koje su u službi vlade i kada je ona vezana za dužnosti koje te osobe obavljaju, Institucija će</p>	<p>Član 36. (Postupak ispitivanja)</p> <p>(1) U okviru svoje oblasti rada pojedinačni ombudsmen samostalno vodi postupak na podnesene žalbe.</p> <p>(2) U postupku ispitivanja Institucija će zatražiti izjašnjenje organa vlasti koji je u žalbi označen kao kršitelj ljudskih prava.</p> <p>(3) Institucija ima pravo zatražiti potrebne informacije, podatke, objašnjenja, akte i drugu dokumentaciju od organa vlasti. Organi vlasti dužni su osigurati dostupnost akata i druge dokumentacije vezanih za podnesenu žalbu, odnosno pružiti svu potrebnu pomoć Instituciji u skladu sa zahtjevom.</p> <p>(4) Institucija ima pristup bilo kojem organu vlasti u cilju provjere traženih informacija, obavljanja ličnih razgovora i intevjua i razmatranja potrebnih akata i dokumenata.</p> <p>(5) Instituciji se mora omogućiti pristup i onim aktima i dokumentaciji koji su, u skladu sa zakonom, zavedeni kao povjerljivi ili tajni.</p> <p>(6) Institucija određuje rok prema okolnostima slučaja u kojima su organi vlasti dužni dostaviti izjašnjenja i odgovore. Rok ne može biti kraći od (8) osam niti duži od (30) dana.</p> <p>(7) Ako organi vlasti ne osiguraju dostupnost informacija ili ne dostave tražene podatke, akte i drugu dokumentaciju u za to ostavljenom roku, Institucija će obavijestiti tijelo nadležno za provođenje nadzora nad tim tijelom.</p> <p>(8) Institucija je dužna da čuva tajnu o svim informacijama i podacima koje prima i obrađuje, te ih neće učiniti dostupnim</p>	
--	---	---	--

<p>2.) Predmetni službenik će u datom roku dostaviti pismeni odgovor kao i sve dokumente i dokaze koje smatra relevantnim. Taj rok može na zahtjev biti produžen.</p> <p>3.) Ombudsmen može provjeriti vjerodostojnost dostavljenih elemenata i dati prijedlog za saslušanje tog službenika kako bi dobio dodatne informacije. Od službenika koji odbiju da se odazovu ovom saslušanju ombudsmen može zatražiti pismeno objašnjenje o razlozima odbijanja.</p> <p>4.) Informacije ili lične evidencije koje da neki službenik za vrijeme istrage su povjerljive, bez prejudiciranja odredbi Krivičnog zakona o objavljivanju akta, što može biti krivično djelo.</p> <p>Član 27. Nadređeni službenici ili organi vlade koji zabranjuju službenicima koji su im podređeni ili koji se nalaze u njihovoj službi da se odazovu zahtjevu ombudsmena ili saslušanju koje je on zakazao, dat će pismenu izjavu da su to uradili, navodeći razloge za to. Ovaj dokument bit će dostavljen tom službeniku i ombudsmenu. Ombudsmen će se tada obratiti pomenutom višem službeniku za sve radnje</p>	<p>obavijestiti tu osobu i njenog pretpostavljenog ili organ u kojem ona radi a može zatražiti i pismenu izjavu.</p> <p>(2) Predmetni službenik će u datom roku dostaviti pismeni odgovor kao i sve dokumente i dokaze koje smatra relevantnim. Rok dostave može na zahtjev biti produžen.</p> <p>(3) Ombudsmen može provjeriti vjerodostojnost dostavljenih elemenata i dati prijedlog za saslušanje tog službenika kako bi dobio dodatne informacije. Od službenika koji odbiju da se odazovu ovom saslušanju ombudsmen može zatražiti pismeno objašnjenje o razlozima odbijanja.</p> <p>(4) Informacije ili lične evidencije koje da neki službenik za vrijeme istrage su povjerljive, bez prejudiciranja odredbi Krivičnog zakona o objavljivanju akta, što može biti krivično djelo.</p> <p>Član 24. (Obaveza odazivanja) (1) Nadređeni službenici ili organi vlasti u BiH koji zabranjuju službenicima koji su im podređeni ili koji se nalaze u njihovoj službi da se odazovu zahtjevu ombudsmena ili saslušanju koje je on zakazao, dat će pismenu izjavu da su to uradili, navodeći razloge za to. Ovaj dokument bit će dostavljen tom službeniku i</p>	<p>javnosti. Obaveza čuvanja službene tajne važi i nakon okončanja mandata ili radnog odnosa.</p> <p>(9) Ako se tokom postupka ispitivanja uoči da postoje elementi krivičnog djela, Institucija će informisati nadležno tužilaštvo.</p> <p>Član 37. (Okončanje postupka u toku ispitivanja) (1) Institucija može okončati postupak u toku ispitivanja, pod uslovom da je</p> <ol style="list-style-type: none"> utvrdila da nije došlo do kršenja ljudskih prava i sloboda, organ vlasti otklonio kršenje ljudskih prava u toku trajanja postupka, podnositelj žalbe propustio da po zahtjevu Institucije dopuni žalbu, podnositelj žalbe zatražio obustavljanje postupka, ili slučaj riješen na neki drugi način, u skladu sa zahtjevom podnositelja žalbe. <p>(2) Institucija će o okončanju postupka donijeti odluku i o tome obavjestiti podnositelja žalbe i organ vlasti.</p>	
--	---	--	--

<p>koje su neophodne za istragu.</p> <p>VII - POVJERLJIVI I TAJNI DOKUMENTI I OBAVEZA DISKRECIJE</p> <p>Član. 28.</p> <p>1.) Ombudsmen može tražiti od organa vlade da mu predaju dokumente koje smatra potrebnim za obavljanje svoje dužnosti, uključujući one koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni u skladu sa zakonom. U takvim slučajevima, ombudsmen će primijeniti potrebnu diskreciju za njih i neće ih učiniti dostupnim javnosti.</p> <p>2.) Istraga koju vodi ombudsmen i njegovo osoblje, uključujući i proceduralne mjere, provodit će se uz najveću diskreciju, bez prejudiciranja razmatranja za koja ombudsmen ustanovi da treba da budu uvrštena u izvještaj. Poduzet će se posebne mjere zaštite za dokumente koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni.</p> <p>3.) Kada ombudsmen smatra da dokumenti koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni i koji nisu dostavljeni od organa vlade mogu biti od presudnog značaja za pravilno provođenje istrage, o toj činjenici obavijestit će Predsjedništvo Bosne i</p>	<p>ombudsmenu. Ombudsmen će se tada obratiti pomenutom višem službeniku za sve radnje koje su neophodne za istragu.</p> <p>GLAVA VII - POVJERLJIVI I TAJNI DOKUMENTI I OBAVEZA DISKRECIJE</p> <p>Član. 25. (Pristup povjerljivim i tajnim dokumentima)</p> <p>(1) Ombudsmen može tražiti od organa vlasti u BiH da mu predaju dokumente koje smatra potrebnim za obavljanje svoje dužnosti, uključujući one koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni u skladu sa zakonom. U takvim slučajevima, ombudsmen će primijeniti potrebnu diskreciju za njih i neće ih učiniti dostupnim javnosti.</p> <p>(2) Istraživanje koju vodi ombudsmen i njegovo osoblje, uključujući i proceduralne mjere, provodit će se uz najveću diskreciju, bez prejudiciranja razmatranja za koja ombudsmen ustanovi da treba da budu uvrštena u izvještaj. Poduzet će se posebne mjere zaštite za dokumente koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni.</p> <p>(3) Kada ombudsmen smatra da dokumenti koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni i koji nisu dostavljeni od organa vlasti u BiH mogu biti od presudnog značaja</p>	<p>Član 38. (Izdavanje preporuke)</p> <p>(1) Nakon završenog postupka ispitivanja, Institucija će izdati preporuku nadležnom organu vlasti a dostaviće je i podnosiocu žalbe.</p> <p>(2) Postupak ispitivanja i donošenje preporuke se mora završiti najkasnije 120 dana od dana podnošenja potpune žalbe.</p> <p>(3) Institucija će u preporuci predložiti način na koji se ugrožavanje ili povreda prava može otkloniti.</p> <p>(4) U okviru svoje oblasti rada pojedinačni ombudsmen samostalno donosi preporuke na podnesene žalbe.</p> <p>(5) Organi vlasti dužni su obavijestiti Instituciju, u roku koji je određen u preporuci, o mjerama poduzetim povodom preporuke.</p> <p>(6) Ako organ vlasti u predviđenom roku ne obavijesti Instituciju o poduzetim mjerama ili ne postupi u skladu s preporukom, Institucija će o tome obavijestiti tijelo nadležno za provođenje nadzora nad tim tijelom.</p> <p>(7) Institucija će u godišnjem izvještaju obavijestiti zakonodavna tijela o svim pojedinačnim preporukama koje nisu provedene.</p> <p>(8) Protiv preporuka Institucije se ne mogu ulagati žalbe.</p> <p>(9) Ako se preporuka, po svojoj prirodi, ne smatra povjerljivom ili tajnom, ona se objavljuje na web stranici Institucije.</p> <p>(10) Institucija može odlučiti da objavi preporuku u Službenom glasniku BiH.</p>	
---	---	---	--

<p>Hercegovine.</p> <p>VIII - ODGOVORNOST ORGANA VLASTI I ZVANIČNIKA</p> <p>Član 29. Kada istraga pokaže da je zloupotreba, proizvoljna procedura, diskriminacija, greška, nemar ili propus koji su predmet žalbe počinjen od službenika u organu vlade, ombudsmen može dostaviti te nalaze predmetnom službeniku. Istog dana, ombudsmen će proslijediti te dokumente službenikovom nadređenom i dat će preporuke koje bude smatrao potrebnim.</p> <p>Član 30. Kada ombudsmen u obavljanju svojih dužnosti sazna za ponašanja ili radnju koja predstavlja krivično djelo, o tome će obavijestiti nadležne organe tužilaštva.</p> <p>Član 31. 1.) Ako neprijateljsko ponašanje ili stav koji ometa istragu ombudsmena potiču od organa vlade ili njenih službenika, to može biti predmetom specijalnog izvještaja i bit će pomenuto u odgovorajućem dijelu godišnjeg izvještaja.</p>	<p>za pravilno provođenje istrage, o toj činjenici obavijestit će Predsjedništvo Bosne i Hercegovine.</p> <p>VIII - ODGOVORNOST ORGANA VLASTI I IZABRANIH OSOBA</p> <p>Član 26. (Dostavljanje preporuke) (1) Kada istražne radnje ukažu na činjenicu da je u pitanju zloupotreba, proizvoljna procedura, diskriminacija, greška, nemar ili propust koji su predmet žalbe počinjeni od službenika u organima vlasti u BiH, ombudsmen može dostaviti te nalaze predmetnom službeniku. Istovremeno, ombudsmen će proslijediti službenikovom nadređenom i dati preporuku koje bude smatrao potrebnim.</p> <p>Član 27. (Djelovanje po službenoj dužnosti) (1) Kada ombudsmen u obavljanju svojih dužnosti sazna za ponašanja ili radnju koja predstavlja krivično djelo, o tome će obavijestiti nadležne organe tužilaštva.</p> <p>Član 28. (Ometanje istražnih radnji) (1) U situaciji kada se ometa istražni postupak ombudsmena od</p>		
--	---	--	--

<p>2.) Kada neki službenik iz organa vlade ugrozi istragu tako što odbije dostaviti dokumente koje je zatražio ombudsmen, ili zanemari dostaviti takve dokumente ili uskrati ombudsmenu pristup administrativnim spisima ili dokumentima neophodnim za istragu, ombudsmen će poslati relevantni spis osobi nadređenoj tom službeniku ili nadležnim organima tužilaštva za odgovarajući disciplinski ili krivični postupak koji će se provesti u skladu sa zakonom.</p> <p>3.) Kada nadležni organi vlasti propuste preduzeti radnju, ombudsmen može, umjesto tog organa, pokrenuti disciplinski postupak protiv odgovornog službenika ili, tamo gdje je to potrebno, pokrenuti krivični postupak pred sudom.</p> <p>IX- PREPORUKE Član 32.</p> <p>1.) Ombudsmen može dati preporuke vladinim organima u cilju usvajanja novih mjera. Organi vlade koji dobiju takve preporuke dužni su pismeno odgovoriti i obavijestiti ombudsmena o učinku preporuka u roku koji je ombudsmen odredio.</p> <p>2.) Ako, jednom kada su</p>	<p>strana organa vlasti u BiH ili njenih službenika, to može biti predmetom specijalnog izvještaja koji se uključuje u posebnom dijelu godišnjeg izvještaja.</p> <p>(2) Kada neki službenik iz organa vlasti u BiH ometa istragu na način da odbije, zanemari ili uskrati pristup administrativnim spisima ili dokumentima neophodnim za istragu, ombudsmen će poslati relevantni spis osobi nadređenoj tom službeniku ili nadležnim organima tužilaštva za odgovarajući disciplinski ili krivični postupak koji će se provesti u skladu sa zakonom.</p> <p>(3) Kada nadležni organi vlasti u BiH propuste preduzeti radnju, ombudsmen može, umjesto tog organa, pokrenuti disciplinski postupak protiv odgovornog službenika ili, tamo gdje je to potrebno, pokrenuti krivični postupak pred sudom.</p> <p>GLAVA IX- PREPORUKE</p> <p>Član 29. (Davanje i postupanje po preporukama)</p> <p>(1) Ombudsmen može dati preporuke vladinim organima u cilju usvajanja novih mjera.</p> <p>(2) Organi vlasti u BiH koji dobiju takve preporuke dužni su pismeno odgovoriti i obavijestiti ombudsmena o učinku preporuka</p>		
--	--	--	--

<p>preporuke date, predmetni organ vlade ne poduzme odgovarajuće mjere u roku koji je ombudsmen odredio, ili ako ne obavijesti ombudsmena o razlozima njihovog nepoduzimanja, ombudsmen može ukazati ministru odgovornom za taj organ ili najvišim organima vlade, na tok predmeta i na date preporuke. Ako ombudsmen nakon toga ne dođe do rješenja u predmetu u kojem je po njegovom mišljenju bilo moguće naći pozitivno rješenje, taj problem bit će uvršten u godišnji ili specijalni izvještaj, pominjući imena organa vlasti ili službenika koji su zauzeli takav stav.</p> <p>3.) Ni ombudsmen ni Institucija nemaju nadležnost da izmjene ili ukinu mjere ili naloge vlade, ali mogu dati prijedlog za izmjenu kriterija korištenih pri njihovom usvajanju.</p> <p>4.) Kada, nakon razmatranja predmeta, ombudsmen ustanovi da način na koji je zakon primjenjen vodi nepravičnim rezultatima, on može uputiti nadležnom organu vlade preporuke koji bi dovele do pravičnog rješenja situacije predmetnog pojedinca. Ombudsmen može nadležnom organu dati prijedlog mjera čija primjena bi vjerovatno</p>	<p>u roku koji je ombudsmen odredio.</p> <p>(3) Ako, po osnovu datih preporuka predmetni organ vlasti u BiH ne poduzme odgovarajuće mjere u roku koji je ombudsmen odredio ili ako ne obavijesti ombudsmena o razlozima njihovog nepoduzimanja, ombudsmen može ukazati ministru odgovornom za taj organ ili najvišim organima vlasti u BiH, na tok predmeta i na date preporuke.</p> <p>(4) Ako ombudsmen i nakon obavještenja odgovornih osoba i institucije ne dođe do rješenja u predmetu u kojem je po njegovom mišljenju bilo moguće naći pozitivno rješenje, taj problem bit će uvršten u godišnji ili specijalni izvještaj uz navođenje imena organa vlasti u BiH ili službenika koji su zauzeli takav stav.</p> <p>(5) Ombudsmeni nemaju nadležnost da izmjene ili ukinu mjere ili naloge vlade, ali mogu dati prijedlog za izmjenu kriterija korištenih pri njihovom usvajanju.</p> <p>(6) Kada, nakon razmatranja predmeta, ombudsmen ustanovi da način na koji je zakon primjenjen vodi nepravičnim rezultatima, on može uputiti nadležnom organu vlasti u BiH preporuke koji bi dovele do pravičnog rješenja situacije predmetnog pojedinca.</p> <p>(7) Ombudsmen može nadležnom</p>		
--	--	--	--

<p>poboljšala situaciju na koju se žali, uključujući isplatu odštete, i u godišnjem ili specijalnom izvještaju Institucije dati prijedlog za izmjene i dopune zakona i drugih propisa kada on smatra da je to potrebno.</p> <p>5.) Ukoliko se radnje koje su predmet žalbe provode kroz usluge fizičkih osoba u skladu sa ugovorom o koncesiji javne službe, ombudsmen može od nadležnog upravnog organa zatražiti da provede svoja ovlaštenja kontrole i kažnjavanja.</p> <p>Član 33.</p> <p>1.) Ombudmen će obavijestiti predmetnu osobu o rezultatima njegovih istraga i radnji kao i o odgovoru koji mu je dostavljen od organa vlade, ako se odgovor, po svojoj prirodi, ne smatra povjerljivim ili tajnim.</p> <p>2.) Ombudsmen će dostaviti pozitivne i negativne nalaze istrage vlastima, službenicima ili predmetnom upravnom odjelu.</p> <p>3.) Institucija može odlučiti objaviti svoje opće preporuke u “Službenom glasniku BiH”.</p> <p>4.) Sve ostale preporuke ombudsmena ili Institucije bit će dostupne javnosti, osim u slučaju kada se one odnose na pitanja koja su povjerljiva ili tajna, ili kada se u žalbi izričito</p>	<p>organu dati prijedlog mjera čija primjena bi vjerovatno poboljšala situaciju na koju se žali, uključujući isplatu odštete, i u godišnjem ili specijalnom izvještaju Institucije dati prijedlog za izmjene i dopune zakona i drugih propisa kada on smatra da je to potrebno.</p> <p>(8) Ukoliko se radnje koje su predmet žalbe provode kroz usluge fizičkih osoba u skladu sa ugovorom o koncesiji javne službe, ombudsmen može od nadležnog upravnog organa zatražiti da provede svoja ovlaštenja kontrole i kažnjavanja.</p> <p>GLAVA X - OBAVJEŠTAVANJE I JAVNOST PREPORUKA I SARADNJA SA NVO</p> <p>Član 30. (Obavješćavanje i javnost preporuka)</p> <p>(1) Ako se odgovor Ombudsmena, po svojoj prirodi, ne smatra povjerljivim ili tajnim, predmetna osoba obavještava se o rezultatima njegovih istraga i radnji kao i o odgovoru koji mu je dostavljen od organa vlasti u BiH.</p> <p>(2) Ombudsmen će dostaviti pozitivne i negativne nalaze istrage vlastima, službenicima ili predmetnom upravnom odjelu.</p> <p>(3) Institucija može odlučiti objaviti svoje opće preporuke u</p>		
---	--	--	--

<p>zatraži da se ime podnosioca kao i okolnosti slučaja ne objave.</p>	<p>"Službenom glasniku BiH". (4) Sve ostale preporuke ombudsmena ili Institucije bit će dostupne javnosti, osim u slučaju kada se one odnose na pitanja koja su povjerljiva ili tajna, ili kada se u žalbi izričito zatraži da se ime podnosioca kao i okolnosti slučaja ne objave.</p>		
--	---	--	--

	<p>član 31. (Suradnja sa NVO)</p> <p>(1) Na polju promocije ljudskih prava i sloboda, Institucija ombudsmana provodi istraživanja i analize, aktivno promoviše obrazovanje o ljudskim pravima i projekte podizanja svijesti na različitim nivoima, promoviše i održava saradnju sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i naučno-istraživačkim institucijama, te promoviše usklađivanje zakona sa međunarodnim i evropskim standardima kao i njihovu dosljednu primjenu.</p> <p>(2) Prepoznajući ulogu civilnog društva u zaštiti i promociji ljudskih prava, Institucija ombudsmana uspostavlja saradnju sa nevladinim organizacijama koja se zasniva na principima transparentnosti, otvorenosti i partnerstva. U ovu svrhu ombudsmeni će donijeti platformu i godišnji akcioni plan saradnje sa nevladinim organizacijama.</p>	<p>Glava VI – SARADNJA I PROMOCIJA</p> <p>Član 39. (Konsultacije)</p> <p>(1) Institucija aktivno i redovno održava saradnju sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i tijelima, tijelima struke i akademske zajednice.</p> <p>(2) U svrhu promocije svoga rada, ali i daljnijeg unapređenja pojedinih pitanja u oblasti zaštite i promocije ljudskih prava i sloboda, Institucija održava redovne i tematske konsultacije sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i tijelima, tijelima struke i akademske zajednice.</p> <p>Član 40. (Stalno savjetodavno tijelo za saradnju sa civilnim društvom)</p> <p>(1) Institucija uspostavlja stalno savjetodavno tijelo za saradnju sa civilnim društvom koje razmatra i predlaže strateške smjernice u području zaštite i promocije ljudskih prava i sloboda, obezbjeđuje kontinuiranu saradnju u području ljudskih prava i sloboda između Institucije, organizacija civilnog društva, akademske zajednice, medija i struke, te razmatra druga pitanja od značaja za Instituciju u području ljudskih prava i</p>	<p>Glava VI – SARADNJA</p> <p>Imajući da se pitanje saradnje sa NVO ne odnosi samo na ispitivanje žalbi, ovo pitanje se ne obrađuje u okviru glave koja se bavi žalbama, nego se pitanje saradnje u najširem smislu reguliše kroz posebnu glavu zakona. Pariškim principima utvrđeno je da nacionalne institucije za ljudska prava trebaju <i>razvijati odnose sa nevladinim organizacijama</i> koje su posvećene promovisanju i zaštiti ljudskih prava, ekonomskom i socijalnom razvoju, borbi protiv rasizma, zaštiti posebno ranjivih grupa (prije svega djece, radnika migranata, izbjeglica, mentalno i fizički oboljelih lica) i sa nevladinim organizacijama koje djeluju u specijalizovanim područjima.²⁹</p> <p>Prema <i>Opštim opažanjima ICC-a, pluralizam</i>, kao jedan od osnovnih uslova u radu nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava, može biti obezbijeđen na nekoliko načina, i ne ograničava se na sastav rukovodstva institucije, ili učešće civilnog društva u postupku imenovanja, nego se odnosi i na <i>druge vidove efektivne saradnje s civilnim društvom</i> u provođenju svojih aktivnosti.³⁰</p> <p>Kako bi se u potpunosti poštovali Pariški principi, ICC navodi da je „redovna i konstruktivna saradnja sa svim relevantnim uključenim stranama od suštinskog značaja za efektivno ispunjenje mandata državnih institucija za zaštitu ljudskih prava(...)“. U tom smislu se preporučuje da ove Institucije „trebaju razviti, formalizirati i održavati redovne, konstruktivne i sistematske radne odnose sa drugim domaćim institucijama uspostavljenim za promociju i zaštitu ljudskih prava (...)“, uključujući tu, između ostalog,</p>
--	---	---	--

²⁹ Paris Principles, C. Methods of operation, (g).

³⁰ Aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.7 Ensuring pluralism of the National Human Rights Institution; G.O. 1.8. Selection and appointment of the decision-making body of National Human Rights Institutions

		<p>sloboda.</p> <p>(2) Stalno savjetodavno tijelo učestvuje u izradi, te podržava provedbu Strategije Institucije.</p> <p>(3) Stalno savjetodavno tijelo se uspostavlja najkasnije 180 dana nakon imenovanja ombudsmena.</p> <p>(4) Članove stalnog savjetodavnog tijela imenuje Kolegij Institucije iz redova predstavnika organizacija civilnog društva, akademske zajednice, medija i struke. Proces imenovanja je javan i transparentan.</p> <p>(5) Članovi za svoj rad u stalnom savjetodavnom tijelu ne primaju bilo koji oblik naknade.</p> <p>Član 41. (Saradnja sa medijima)</p> <p>(1) Institucija, u svrhu izvršavanja funkcije promocije ljudskih prava, saraduje sa javnim emiterima na nivou Bosne i Hercegovine i entiteta.</p> <p>(2) Javni emiteri i Institucija zajednički donose odluku o televizijskim i radijskim sadržajima koji se produciraju i emituju u ovu svrhu.</p> <p>(3) Institucija saraduje i sa drugim elektronskim, štampanijim i online medijima.</p> <p>Član 42. (Drugi oblici saradnje)</p> <p>(1) Institucija i druga tijela za zaštitu i promociju ljudskih prava na svim nivoima vlasti u BiH dužni su saradivati te redovito razmjenjivati informacije.</p>	<p>„organizacije civilnog društva i nevladine organizacije.“³¹</p> <p>U Opštim opažanjima se pojašnjava kako ova interakcija može uključivati razmjenu znanja, kao što su istraživanja, najbolje prakse, programi obuke, statistički podaci i opšte informacije o svojim aktivnostima.</p> <p>Ističe se da efektivnost jedne državne institucije za ljudska prava u provođenju svog mandata zaštite i promocije ljudskih prava uveliko ovisi o <i>kvalitetu njenih radnih odnosa sa drugim tijelima</i>, uključujući udruženja pravne struke, medije i udruženja civilnog društva. Ove institucije kroz saradnju, pojašnjava se, mogu steći bolje razumijevanje o problemima vezano za ljudska prava širom zemlje, kao i prostoru za njihovo unapređenje. Prepoznaje se da određene grupacije civilnog društva jesu uslijed svog specijaliziranog mandata <i>razvile posebnu ekspertizu</i>, koja im dopušta da institucijama pruže vrijedne savjete o osnovnim problemima u području ljudskih prava s kojima se ranjive grupe suočavaju širom zemlje. U tom smislu ICC nacionalne institucije ohrabruje da redovno konsultuju civilno društvo u svim fazama planiranja i implementacije programa, kao i usvajanju politika, kako bi se osiguralo da aktivnosti institucije jesu odraz javnih problema i prioriteta. Razvijanje efektivnih odnosa sa masovnim medijima se takođe ističe kao bitno sredstvo za edukaciju o ljudskim pravima.</p> <p>Pored navedenog, ICC smatra da je ovakva saradnja potrebna kako bi se osigurala puna realizacija ljudskih prava širom države. Na ovaj način se, naime, obezbjeđuje poboljšana dostupnost onim kategorijama stanovništva koji su udaljeni iz geografskih, političkih ili socijalnih razloga, obzirom da ove organizacije imaju bliske odnose sa ranjivim grupama, bliže su terenu i imaju širu mrežu od samih institucija. Institucije za zaštitu ljudskih prava u tom smislu mogu</p>
--	--	---	---

³¹ Aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.5 Cooperation with other human rights bodies.

		<p>(2) Institucija intenzivno saraduje sa međunarodnim i regionalnim organizacijama i tijelima za zaštitu i promociju ljudskih prava i sloboda.</p> <p>(3) Institucija se umrežava sa srodnim institucijama u inostranstvu i teži aktivnom članstvu u međunarodnim i evropskim mrežama institucija i tijela za zaštitu i promociju ljudskih prava.</p> <p>Član 43. (Aktivnosti za promociju ljudskih prava)</p> <p>Institucija, samostalno ili u saradnji, promovira ljudska prava i slobode tako što:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) provodi istraživanja, b) dokumentuje kršenje ljudskih prava, c) vrši izdavačku djelatnost, d) organizuje javne skupove, e) provodi edukativne, informativne i aktivnosti ili kampanje za pozidanje svijesti, f) saraduje sa medijima. 	<p>koristiti civilno društvo kao <i>mehanizam pristupa ranjivim grupama</i>.</p> <p>Kako bi se osigurali redovni, konstruktivni radni odnosi i transparentnost rada državnih institucija za zaštitu ljudskih prava prema drugima, podvlači se kao posebno bitno <i>formalizacija jasnih i izvodivih, radnih odnosa sa civilnim društvom</i> i drugim tijelima za zaštitu ljudskih prava.³²</p> <p>Pored toga, konkretno u odnosu na državu Bosnu i Hercegovinu su još u novembru 2009. godine u okviru procesa reakreditacije Institucije Ombudsmena BiH, od strane ICC-a pozdravljeni napori Institucije Ombudsmena BiH da primijeni redovni konsultacijski mehanizam sa organizacijama civilnog društva. Istovremeno je, međutim, podcrtano da je ovu saradnju bitno formalizirati.</p> <p>Član 39. i 42. predviđaju <i>redovne konsultacije</i>.</p> <p>Kako bi se osigurala transparentnost i demokratičnost rada institucije ombudsmena, te ombudsmenima osigurala bolja informiranost o trendovima u svakodnevnom životu, zakonom bi se, prema ovom prijedlogu, po uzoru na postojeće rješenje u susjednoj Hrvatskoj, uspostavilo <i>stalno savjetodavno tijelo</i> (član 40) civilnog društva za ljudska prava, u koje bi bili imenovani predstavnici organizacija civilnog društva, akademske zajednice, medija i struke, a čiji rad u tijelu bi bilo isključivo volontersko.</p> <p>Član 41. predviđa redovnu <i>saradnju sa medijima, sa fokusom na javne emitere</i>.</p> <p>Član 42. ističe važnost <i>međunarodne saradnje</i>, dok član 43. Instituciju obavezuje da realizuje <i>kampanje i druge aktivnosti u svrhu promocije ljudskih prava</i>.</p>
--	--	--	--

³² Aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.5 Cooperation with other human rights bodies.

<p>GLAVA XI - IZVJEŠTAJI</p> <p>Član 34.</p> <p>1.) Svake godine Institucija će dostaviti rezultate svojih aktivnosti u izvještaju upućenom Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske</p> <p>2.) Tamo gdje javni značaj i hitnost slučaja zahtijevaju, Institucija može dati specijalni izvještaj.</p> <p>3.) Godišnji ili specijalni izvještaji bit će objavljeni.</p> <p>Član 35.</p> <p>1.) U svom godišnjem izvještaju, Institucija može navesti broj i prirodu primljenih žalbi, ukazujući na one koje nisu uzete u razmatranje kao i razloge za to, i one koje su bile predmet istrage, i nalaze o tome; Institucija može takođe istaknuti one prijedloge ili preporuke koje je prihvatila Vlada.</p>	<p>GLAVA XI - IZVJEŠTAJI</p> <p>Član 32. (Obaveza izvještavanja)</p> <p>(1) Institucija ombudsmana priprema opšti godišnji izvještaj o svom radu i saznanjima o poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda u Bosni i Hercegovini za prethodnu godinu najkasnije do 30. maja tekuće godine.</p> <p>(2) Institucija ombudsmana podnosi godišnji izvještaj Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu Bosne i Hercegovine i Domu naroda Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske.</p> <p>(4) Tamo gdje javni značaj i hitnost slučaja zahtijevaju, Institucija može izraditi specijalni izvještaj.</p> <p>(5) Godišnji ili specijalni izvještaji bit će objavljeni.</p> <p>Član 33. (Sadržaj godišnjeg izvještaja)</p> <p>(1) Godišnji izvještaj obuhvata saznanja o nivou poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i pravnoj sigurnosti građana Bosne i Hercegovine, opis</p>	<p>Glava VII – IZVJEŠTAJI</p> <p>Član 44. (Godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava i sloboda u Bosni i Hercegovini)</p> <p>(1) Institucija izrađuje godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava i sloboda u Bosni i Hercegovini.</p> <p>(2) U godišnjem izvještaju, Institucija predstavlja svoje aktivnosti iz prethodne godine, ukazuje na stanje zaštite i kršenja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, predlaže konkretne izmjene ili dopune zakona, javnih politika i drugih pravnih akata, predlaže usvajanje novih zakona, javnih politika i drugih pravnih akata, te pruža osvrt na sve ranije usvojene preporuke koje nisu provedene.</p> <p>(3) U godišnjem izvještaju se posebna poglavlja posvećuju pitanjima koja proizilaze iz funkcija preventivnog mehanizma i tijela za ravnopravnosti. Obavezama i pitanjima koja proizilaze iz drugih zakona se takođe mogu posvetiti posebna poglavlja.</p> <p>(4) Godišnji izvještaj se objavljuje najkasnije 31. marta za prethodnu kalendarsku godinu, te se kao informacija podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, i Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.</p> <p>(5) Povodom godišnjeg izvještaja zakonodavna tijela provode raspravu, te se izvještaj kao informacija prima k znanju.</p>	<p>Glava VII – IZVJEŠTAJI</p> <p>Pariški principi zahtijevaju od državnih institucija za ljudska prava da <i>podnose izvještaje</i> parlamentima, vlastima i bilo kojim drugim nadležnim tijelima, a u vezi sa bilo kojim pitanjem koje se odnosi na zaštitu i promociju ljudskih prava. Ističe se da ovi izvještaji u sebi trebaju sadržavati preporuke u vezi sa usvajanjem ili izmjenama bilo kojih zakonskih ili drugih odredbi, uključujući prijedloge i nacрте; podatke o bilo kojoj situaciji kršenja ljudskih prava, o temi ljudskih prava uopšte, ili neka specifična pitanja; te prijedlozi za uklanjanje povreda ljudskih prava, kao i mišljenje institucija o prijedlozima i reakcijama vlasti u odnosu na te situacije.³³</p> <p>Opšta opažanja ICC-a u vezi sa Pariškim principima³⁴ pružaju smjernice o prethodno iznesenim zahtjevima, ističući da godišnji, specijalni i tematski izvještaji služe predstavljanju ključnih razvoja i trendova u vezi sa situacijom ljudskih prava u određenoj državi; pružaju platformu za javno ocjenu efektivnosti državnih institucija za ljudska prava; te predstavljaju alat pomoću kojeg ombudsmeni mogu vlastima uputiti preporuke u vezi sa zaštitom ljudskih prava i pratiti njihovo poštivanje. Kao takvi, ukazuje se na to da oni trebaju da sadrže prikaz aktivnosti institucije u cilju implementacije njenog mandata, kao i navode o njenim mišljenjima, preporukama i prijedlozima u odgovoru na bilo koje zabrinjavajuće pitanje ljudskih prava i radnje vlasti u odgovoru na te preporuke.</p> <p>Opšta opažanja posebno ističu i važnost objavljivanja i široke distribucije godišnjih izvještaja u cilju edukacije javnosti o situaciji ljudskih prava u državi, kao i transparentnog rada Institucije. Ono što je takođe bitno jeste zahtjev koji se stavlja pred zakonodavno tijelo da raspravlja i razmatra izvještaje Institucije, u cilju</p>
---	---	---	---

³³ Pariški principi, sekcija A.3(a)

³⁴ Aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.11 Annual Reports of National Human Rights Institution.

<p>2.) Izvještaj neće sadržavati lične podatke koji bi omogućili da osoba uključena u postupak istrage bude javno identificirana, bez prejudiciranja odredbi člana 31.</p> <p>3.) Izvještaj će također sadržati dodatak namijenjen Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, koji će prikazati troškove budžeta Institucije u datom periodu.</p>	<p>osnovnih problema, statistički pregled primljenih i obrađenih zahtjeva, opis tipičnih pojedinačnih slučajeva kršenja ili pogrešnog upravljanja, preporuke za poboljšanje statusa građana u odnosu na upravne organe i izvještaj o ostalim aktivnostima Institucije ombudsmana.</p> <p>(2) Izvještaj neće sadržavati lične podatke koji bi omogućili da osoba uključena u postupak istrage bude javno identificirana.</p> <p>3. Izvještaj će također sadržati dodatak namijenjen Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, koji će prikazati troškove budžeta Institucije u datom periodu.</p>	<p>Na osnovu provedene rasprave, navedena tijela mogu usvojiti zaključke koji se po potrebi upućuju drugim nadležnim i odgovornim tijelima.</p> <p>(6) Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine povodom godišnjeg izvještaja organizuje tematsku sjednicu, te donosi zaključke koje po potrebi upućuje nadležnim i odgovornim tijelima.</p> <p>(7) Zajednička komisija za ljudska prava posebnu pažnju posvećuje pitanju preporuka Institucije usmjerenim na uklanjanje sistemskih kršenja ljudskih prava i ranije usvojenim preporukama koje nisu provedene.</p> <p>(8) Vijeće ministara BiH do 30. septembra definiše konkretne mjere koje se trebaju poduzeti kako bi se prekinulo kršenje ljudskih prava identifikovano u godišnjem izvještaju za prethodnu kalendarsku godinu i unaprijedila njihova zaštita.</p> <p>(9) Godišnji izvještaj se objavljuje najkasnije 31. marta objavljuje na web stranici Institucije.</p>	<p>osiguranja da njene preporuke budu na odgovarajući način razmatrane od strane relevantnih nadležnih tijela.</p> <p>U svjetlu ovih standarda, potrebno je i u Bosni i Hercegovini nastaviti s obavezom izvještavanja parlamenata o poštivanju ljudskih prava u BiH, posredstvom podnošenja redovnog godišnjeg izvještaja (član 44) <i>s ciljem predavljanja situacije ljudskih prava u državi</i>; identificiranja sistemskih kršenja osnovnih prava u BiH; procjene usklađenosti nacionalnog zakonodavstva i praksi s obavezama koje proističu iz evropskog konvencijskog prava i drugih relevantnih evropskih i međunarodnih standarda zaštite ljudskih prava.³⁵</p> <p>U cilju promocije i zaštite ljudskih prava u BiH, izvještaj treba da sadrži mišljenja, preporuke i prijedloge kako bi se otklonila kršenja ljudskih prava i/ili unaprijedilo postojeće stanje zaštite ljudskih prava. Poseban fokus, npr. kroz predviđanje posebnog poglavlja, bi trebao pri tome biti <i>posvećen analizi preporuka</i> koje su ranije izdate od strane Institucije, a koje nisu još uvijek implementirane, kao i problemima kršenja ljudskih prava koji na taj način ostaju neriješeni, te bi se naglasak trebao staviti na mjere koje još uvijek trebaju biti poduzete kako bi se otklonili sistemski nedostaci i nepravilnosti.</p> <p>Ovakvo rješenje bi išlo i u pravcu preporuke ECRI-a izdate u odnosu na Bosnu i Hercegovinu u izvještaju iz 2011. godine: da tijela u BiH „trebaju poduzeti sve potrebne korake kako bi osigurale da se poštuju sve odluke Institucije Ombudsmena za ljudska prava“. Time bi se, nadalje, odgovorilo, između ostalog, i na probleme slabe političke podrške radu Institucije Ombudsmena i slaboj implementaciji njegovih preporuka, onako kako su oni identifikovani u</p>
--	--	---	---

³⁵ U izvještaju će se predstaviti i aktivnosti Ombudsmena, rezultati provedenih istraživanja i rezultati rada na pojedinačnim predmetima.

		<p>Član 45. (Specijalni i drugi izvještaji)</p> <p>(1) Institucija svake godine izrađuje specijalne izvještaje, fokusirajući se na pitanja određenih marginalizovanih ili deprivilegovanih grupa ili na određene pojave kršenja ljudskih prava i sloboda.</p> <p>(2) Na zahtjev Institucije, nadležne komisije/odbori zakonodavnih tijela povodom specijalnih izvještaja organizuju tematske sjednice, te donose zaključke koji se po potrebi upućuje nadležnim i odgovornim tijelima.</p> <p>(3) Specijalni izvještaji se objavljuju na web stranici Institucije.</p>	<p>izvještaju o napretku Evropske komisije 2014. godine u odnosu na BiH.³⁶</p> <p>Prijedlog predviđa da se godišnji izvještaj najkasnije 31.3. upućuje parlamentima države, entiteta i Brčko Distrikta, te organizaciju javne tematske sjednice Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH, tokom koje bi se raspravili nalazi izvještaja, s posebnim fokusom na preporuke ombudsmena koje su usmjerene na uklanjanje sistemskih kršenja ljudskih prava i ranije izdate preporuke koje još nisu implementirane (uključujući tu preporuke kako iz pojedinačnih predmeta, tako i one opšte preporuke formulisane u specijalnim izvještajima, ili kao rezultat provedenih istraživanja). Na osnovu provedene rasprave, Zajednička komisija bi usvojila zaključke koje bi uputila onim tijelima koja su odgovorna i nadležna za određena pitanja kršenja i zaštite ljudskih prava, i koja mogu unaprijediti stanje ljudskih prava. Na sjednici bi trebali prisustvovati zainteresovani predstavnici civilnog društva i medija, koji bi mogli dalje raditi na zagovaranju unapređenja zaštite ljudskih prava i uklanjanju problema identifikovanih u godišnjem izvještaju. Na taj način bi se stvorila sinergija koja bi izvještaj učinila značajnim alatom za promociju i zaštitu ljudskih prava. Time bi se ujedno obezbijedila široka distribucija nalaza izvještaja u javnosti, onako kako je to zahtijevano Pariškim principima.</p> <p>Član 45. reguliše izradu specijalnih izvještaja.</p>
--	--	--	---

³⁶ http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-bosnia-and-herzegovina-progress-report_en.pdf

<p>XII - PRAVILA I PROCEDURE</p> <p>Član 36.</p> <p>1.) Institucija ombudsmana donosi opće akte kojima se, u skladu s odredbama ovog Zakona, utvrđuju pravila i procedure postupanja s predmetima i strankama, pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, pravilnik o platama, pravilnik o radu, pravilnik o disciplinskoj odgovornosti zaposlenih u Instituciji ombudsmana i druge akte, prema potrebi.</p> <p>2.) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Institucija ombudsmana obavezna donijeti u roku od mjesec dana od dana izbora.</p>	<p>GLAVA XII - PRAVILA I PROCEDURE</p> <p>Član 34. (Podzakonski akti)</p> <p>1. Institucija ombudsmana donosi opće akte kojima se, u skladu s odredbama ovog Zakona, utvrđuju pravila i procedure postupanja s predmetima i strankama, pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, pravilnik o plaćama, pravilnik o radu, pravilnik o disciplinskoj odgovornosti zaposlenih u Instituciji ombudsmana i druge akte, prema potrebi.</p> <p>2. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Institucija ombudsmana obavezna je donijeti u roku od mjesec dana od dana izbora.</p>	<p><i>Pitanje podzakonskih akata se reguliše u glavi IV – Podjela posla, rukovođenje i unutrašnja struktura, imajući na umu da se upravo podzakonskim aktima regulišu pitanja vezana za unutrašnju strukturu, rukovođenje i unutrašnju strukturu.</i></p>	
---	---	---	--

<p>Član 37. Izbor osoblja u Instituciji ombudsmena provodi se putem javnog konkursa, u skladu sa zakonom, a što se bliže uređuje aktom o unutrašnjem urđenju i sistematizaciji Institucije.</p> <p>Član 38. 1.) Savjetnici institucije bit će automatski otpušteni kada tri nova ombudsmena koja izaberu Predstavnički dom i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 8. ovog zakona, preuzmu svoje dužnosti. Ovi savjetnici mogu biti ponovo imenovani.</p> <p>2.) Osoblje Institucije, koji su bili službenici prije zapošljavanja u Instituciji, uživaju garancije ponovnog prijema u njihovu službu u vrijeme njihovog otpuštanja iz službe Institucije.</p>	<p>GLAVA XIII- RADNO PRAVNI STATUS OSOBLJA ISNTITUCJE</p> <p>Član 35. (Zapošljavanje) (1) Zapošljavanje osoblja u Instituciji ombudsmena provodi se putem javnog konkursa, u skladu sa Zakonom o radu Bosne i Hercegovine a što se bliže uređuje aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji Institucije. (2) Savjetnici institucije bit će automatski otpušteni kada nove ombudsmene izabere Predstavnički dom i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 10. ovog zakona, preuzmu svoje dužnosti. Savjetnici mogu biti ponovo imenovani. (3) Svjetnici koji dolaze iz Institucije Ombudsmena uživaju garancije ponovnog prijema u Instituciji Ombudsmena ili na druge pozicije u državnoj službi u institucijama u BiH.</p>	<p><i>Pitanje osoblja i zapošljavanja se reguliše u glavi IV – Podjela posla, rukovođenje i unutrašnja struktura.</i></p>	
--	---	---	--

<p>GLAVA XIV- FINANSIRANJE INSTITUCIJE</p> <p>Član 39.</p> <p>1.) Sredstva neophodna za funkcioniranje Institucije ombudsmena osiguravaju se u budžetu institucija BiH.</p> <p>2.) Institucija ombudsmena obavezna je svake godine nadležnom ministarstvu finansija i trezora dostaviti prijedlog finansijskog plana, na osnovu kojeg se odobravaju sredstva iz budžeta institucija BiH.</p> <p>3.) Prilikom utvrđivanja visine sredstava za finansiranje Institucije ombudsmena polazi se, prije svega, od potrebe osiguravanja potpunog, nezavisnog i efikasnog obavljanja poslova, njihove prirode, obima i od drugih uvjeta utvrđenih posebnim zakonima.</p>	<p>GLAVA XIV- FINANSIRANJE INSTITUCIJE</p> <p>Član 36. (Finansiranje)</p> <p>(1) Predsjedavajući ombudsman, u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju institucija BiH, priprema nacrt prijedloga godišnjeg budžeta i podnosi ga nadležnoj komisiji na usvajanje.</p> <p>(2) Po dobijanju odobrenja od nadležne parlamentarne komisije, u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju institucija BiH, ombudsman dostavlja Ministarstvu finansija i trezora BiH zahtjev da budžet Institucije ombudsmena bude sastavni dio budžeta institucija BiH.</p> <p>(3) Ministarstvo finansija i trezora BiH, Vijeće ministara BiH, Predsjedništvo BiH mogu dati mišljenje na nacrt budžeta Institucije ombudsmena, bez mogućnosti izmjena prijedloga budžeta koji je prethodno odobrila parlamentarna komisija, osim ako je nacrt budžeta u suprotnosti sa obavezama ili ograničenjima</p>	<p>Glava VIII – FINANSIRANJE INSTITUCIJE</p> <p>Član 46. (Finansiranje Institucije)</p> <p>(1) Godišnja sredstva za rad Institucije treba da budu dovoljna da omoguće njeno puno, nezavisno i djelotvorno ostvarivanje dodijeljenih odgovornosti i funkcija.</p> <p>(2) Institucija, u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju institucija BiH, priprema nacrt prijedloga godišnjeg budžeta i podnosi ga nadležnoj komisiji Parlamentarne skupštine BiH na usvajanje. Nadležna komisija prije donošenja odluke zatražiće mišljenje Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH.</p> <p>(3) Po dobijanju odobrenja od nadležne komisije, u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju institucija BiH, Institucija dostavlja Ministarstvu finansija i trezora BiH zahtjev da budžet Institucije bude sastavni dio budžeta institucija BiH.</p> <p>(4) Ministarstvo finansija i trezora BiH, Vijeće ministara BiH i Predsjedništvo BiH mogu dati mišljenje na nacrt budžeta Institucije, bez mogućnosti izmjena prijedloga budžeta koji je prethodno odobrila nadležna komisija Parlamentarne</p>	<p>Glava VIII – FINANSIRANJE INSTITUCIJE</p> <p>Finansijski problemi, odnosno budžetska ograničenja, umnogome utječu na obim i efikasnost provođenja aktivnosti Institucije. Jedan od načina <i>osiguranja nezavisnosti</i> Institucije ombudsmena jeste upravo osiguranje finansijske neovisnosti Institucije ombudsmena. U tom smislu, prijedlog (član 46) predviđa proceduralne garancije da će zahtjevi Institucije u pogledu budžeta biti na adekvatan način razmotreni.</p> <p>U tom smislu, u skladu sa preporukom Venecijanske komisije,³⁷ prijedlog predviđa eksplicitno referiranje na potrebu osiguravanja adekvatnih sredstava potrebnih za efektivan i nezavisan rad Institucije i inspirisan je rješenjem usvojenim u Srbiji. Druga proceduralna garancija koja se uvodi jeste da Institucija direktno podnosi prijedlog budžeta nadležnoj skupštinskoj komisiji, slično rješenju usvojenom u Crnoj Gori, uz implementaciju zahtjeva komisije bez dodatnih intervencija Ministarstva finansija, Predsjedništva ili Vijeća ministara BiH. U cilju osiguranja finansijske nezavisnosti, takođe je predviđena dodatna proceduralna garancija koja se ogleda u principu da se budžet Institucije u odnosu na onaj iz prethodne godine može procentualno umanjiti ne više od budžeta Parlamentarne skupštine BiH. Ovakva opcija jeste u skladu sa preporukama Venecijanske komisije³⁸, a slično rješenje predviđeno je i za <i>Ured za reviziju institucija BiH</i>.³⁹</p>
---	---	---	---

³⁷ CDL-AD(2004)041 - Joint Opinion on the Draft Law on the Ombudsman of Serbia by the Venice Commission, the Commissioner for Human Rights and the Directorate General of Human Rights of the Council of Europe adopted by the Venice Commission at its 61st Plenary Session (Venice, 3-4 December 2004), par. 35.; CDL-AD(2007)020 - Opinion on the possible reform of the Ombudsman Institution in Kazakhstan adopted by the Venice Commission at its 71st Plenary Session (Venice, 1-2 June 2007), paras 28 i 30.VI.

³⁸ CDL-AD(2006)038 – Opinion on Amendments to the Law on the Human Rights Defender of Armenia adopted by the Venice Commission at its 69th Plenary Session (Venice, 15-16 December 2006), paras. 80 – 81.

³⁹ http://www.revizija.gov.ba/zakoni_i_akti/zakon_o_reviziji/Default.aspx

	<p>potrošnje u skladu sa međunarodnim sporazumima ili ako nacrt budžeta izaziva neravnotežu budžeta čiji bi rebalans doveo do smanjenja nacrta budžeta nekog drugog budžetskog korisnika, ili kada nacrt budžeta nije u skladu sa odredbama Zakona o Fiskalnom vijeću BiH</p>	<p>skupštine BiH. (5) Predsjedavajući ombudsmen odobrava zahtjeve za plaćanje troškova Institucije i proslijeđuje ih Ministarstvu finansija i trezora BiH na obradu. (6) U slučaju da se državni budžet umanju zbog mjera štednje ili iz nekih drugih razloga finansijske prirode, budžetska stavka za Instituciju se procentualno ne umanjuje više od ukupnog budžeta Parlamentarne skupštine BiH. (7) Dobijanje dodatnih sredstava za projekte u oblasti promocije ljudskih prava od strane donatora i partnerskih organizacija ne smije uticati na smanjenje godišnjih sredstava za rad Institucije koja dolaze iz budžeta.</p> <p>Član 47. (Godišnji finansijski izvještaj) (1) Institucija izrađuje i objavljuje detaljan godišnji finansijski izvještaj. Finansijski izvještaj se objavljuje do 31. marta za prethodnu kalendarsku godinu, te se zajedno sa Godišnjim izvještajem o stanju ljudskih prava i sloboda u Bosni i Hercegovini kao informacija dostavlja zakonodavnim tijelima. (2) Finansijski izvještaj se najkasnije 31. marta objavljuje i na web stranici Institucije.</p>	<p>Pariški principi, onako kako su oni protumačeni od strane ICC-a u Opštim opažanjima⁴⁰, predviđaju da je za djelotvoran rad Institucija potreban odgovarajući iznos sredstava, kako bi se zagarantovala njena nezavisnost i sposobnost da slobodno odredi svoje prioritete i aktivnosti. ICC je u odnosu na Bosnu i Hercegovinu u 2009. godini istakao značaj pitanja finansijske samostalnosti, kako u pogledu podnošenja budžetskih prijedloga, tako i finansijske kontrole. Tokom narednog ispitivanja, 2010. godine, istaknuta je zabrinutost u pogledu procesa dodjele i adekvatnosti sredstava, te je podcrtano da Institucija mora imati potpunu finansijsku samostalnost, u vidu odvojene budžetske stavke nad kojom ona ima potpunu kontrolu. 2012. godine je ponovo u odnosu na BiH istaknuta potreba države da Instituciji obezbijedi adekvatna sredstva kako bi se obezbijedilo provođenju njenog mandata.</p> <p>Član 47, imajući na umu značaj transparentnost, obavezuje Instituciju da izrađuje, javno dostupni, godišnji finansijski izvještaj.</p> <p>Član 48. reguliše pitanje plate ombudsmena i osoblja.</p>
--	---	--	--

⁴⁰ Opšta opažanja ICC-a/aktualizirana verzija iz 2013. godine. G.O. 1.10 Adequate funding of National Human Rights Institutions

		Član 48. (Plate ombudsmena i osoblja) Plata ombudsmena utvrđuje se u visine plate sudija Ustavnog suda BiH. Plata pomoćnika ombudsmena i ostalih uposlenih se ravna sa platnim razredima uposlenih u Ustavnom sudu BiH.	
--	--	---	--

<p>XIV - PRIJELAZNE ODREDBE</p> <p>Član 40.</p> <p>Stupanjem na snagu ovog zakona, Ured ombudsmena za ljudska prava ustanovljen Aneksom 6. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini zvat će se: "Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine" i obavljat će dužnosti u skladu s odredbama ovog zakona.</p> <p>Član 41.</p> <p>1.) Ombudsmeni Bosne i Hercegovine i entiteta koji trenutno obavljaju ovu dužnost imat će status ombudsmena i zamjenika ombudsmena u prijelaznom periodu.</p> <p>2.) Status ombudsmena i zamjenika ombudsmena u prijelaznom periodu trajat će do 31.12.2006.</p> <p>3.) U prijelaznom periodu navedenom u stavu (2) ovog člana, prijenos dužnosti ombudsmena bit će izvršen na sljedeći način:</p> <p>a) Dužnost ombudsmena Bosne i Hercegovine u prijelaznom periodu do navedenog roka obavljat će ombudsmen iz jednog od tri konstitutivna naroda, a dužnosti zamjenika</p>	<p>GLAVA XIV - PRIJELAZNE ODREDBE</p> <p>Član 37.</p> <p>Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o ombudsmenu Bosne i Hercegovine Sl. gl. 19/2002, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu Bosne i Hercegovine Sl. gl. 32/2006, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu Bosne i Hercegovine Sl. gl. 35/2004.</p> <p>Član 38.</p> <p>Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".</p>	<p>Glavi IX – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE</p> <p>Član 49.</p> <p>(Postupak izbora novih ombudsmena)</p> <p>(1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine pokrenuće postupak izbora novih ombudsmena.</p> <p>(2) Ombudsmeni izabrani prema odredbama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 19/2002), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 35/2004), i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik, 32/2006) ostaju na dužnosti do izbora novih ombudsmena.</p> <p>(3) Ombudsmeni izabrani prema odredbama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 19/2002), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 35/2004), i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik, 32/2006) imaju pravo da konkurišu za poziciju ombudsmena u skladu sa ovim zakonima, pod uslovom da zadovoljavaju uslove za imenovanje propisane ovim zakonom.</p>	<p>Glavi IX – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE</p> <p>Imajući na umu da zakon uvodi novi sastav (četiri umjesto tri ombudsmena) i da se mijenjaju uslovi za imenovanje, neophodno je da se pristupi izboru potpuno novih ombudsmena, iako će se 2015. imenovati nova tri ombudsmena (član 49).</p> <p>Član 50. predviđa prestanak važenja Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 19/2002), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 35/2004).i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 32/2006).</p> <p>Član 51. predviđa da zakon stupa na snagu osmog dana nakon objavljivanja u Službenom glasniku BiH.</p>
--	---	--	---

<p>dosadašnji ombudsmeni iz druga dva konstitutivna naroda.</p> <p>b) Dužnost ombudsmena u Republici Srpskoj u prijelaznom periodu obavljat će već izabrani ombudsmen Republike Srpske iz jednog od tri konstitutivna naroda, a dužnosti zamjenika ombudsmena dosadašnji ombudsmeni iz druga dva konstitutivna naroda.</p> <p>c) Dužnost ombudsmena u Federaciji Bosne i Hercegovine u prijelaznom periodu obavljat će već izabrani ombudsmen Federacije Bosne i Hercegovine iz jednog od tri konstitutivna naroda, a dužnosti zamjenika ombudsmena dosadašnji ombudsmeni iz druga dva konstitutivna naroda.</p> <p>4.) Odluku o kriterijima i redoslijedu obavljanja dužnosti ombudsmena i zamjenika ombudsmena u prijelaznom periodu donijet će Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH i parlamenti entiteta u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.</p> <p>5.) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH i parlamenti entiteta, prilikom donošenja odluke iz stava (4) ovog člana, dužni su voditi računa da ombudsmeni Bosne i Hercegovine i entiteta ne budu</p>		<p>Član 50. (Prestanak važenja zakona) Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 19/2002), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 35/2004).i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, 32/2006).</p> <p>Član 51. (Stupanje na snagu) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku BiH.</p>	
--	--	--	--

<p>iz istog naroda. Član 42.</p> <p>1.) Do roka utvrđenog u članu 16. stav (2) ovog Zakona izvršit će se imenovanje ombudsmena u skladu s ovim Zakonom.</p> <p>2.) Izuzetno, imenovanje prvih ombudsmena, u skladu s ovim Zakonom, može se izvršiti između ombudsmena koji obavljaju ove dužnosti u prijelaznom periodu.</p> <p>Član 43.</p> <p>1.) Osoblje, sredstva za rad i opremu entitetskih ombudsmena preuzet će Institucija ombudsmena, o čemu će do roka iz člana 16. stav (2) ovog Zakona donijeti poseban akt i utvrditi način preuzimanja.</p> <p>2.) Institucija ombudsmena raspoređuje osoblje na odgovarajuća radna mjesta, u skladu s internim aktima.</p> <p>3.) Ombudsmeni BiH i entiteta će u prijelaznom periodu racionalizirati broj zaposlenih do 30% i terenskih ureda do 50%, posebno vodeći računa o tome da se dostignuti nivo zaštite ljudskih prava i sloboda ovom racionalizacijom ne ugrozi.</p> <p>4.) Na zaposlene koji ne budu raspoređeni u skladu sa stavom (3) ovog člana primjenjuju se odredbe odgovarajućih zakona</p>			
--	--	--	--

<p>koji propisuju pravo zaposlenih u slučaju ukidanja radnog mjesta.</p> <p>Član 44.</p> <p>1.) Finansiranje institucija u prijelaznom periodu vršit će se iz budžeta insitucija BiH i budžeta entiteta, sve do konačnog restrukturiranja institucija u skladu s ovim Zakonom.</p> <p>2.) Ombudsmen Bosne i Hercegovine i entitetski ombudsmeni redovno će saradivati sve do prestanka funkcioniranja entitetskih ombudsmena, a saradnja će uključivati pripremu u roku od šest mjeseci koordiniranog plana rada, razmjenu iskustava, usklađivanje prakse i sačinjavanje početnog okvira za buduće funkcioniranje Institucije ombudsmena.</p> <p>3.) Do isteka roka utvrđenog u članu 16. stav (2), entiteti su dužni donijeti odgovarajuće zakone koji utvrđuju prestanak funkcioniranja entitetskih ombudsmena kojima se njihove nadležnosti prenose na Instituciju ombudsmena.</p> <p>Član 45.</p> <p>Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom glasniku BiH”.</p>			
---	--	--	--

O INICIJATIVI

Inicijativa za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine je neformalna koalicija trideset organizacija civilnog društva koja doprinosi praćenju reformi i nadgleda primjenu politika, prava i standarda Evropske unije, fokusirajući se na pitanja demokratizacije, vladavine prava, te ljudskih i manjinskih prava.

Saznajte više o Inicijativi na: <http://eu-monitoring.ba/o-inicijativi/>

Aktivne članice su:

Asocijacija za demokratske inicijative, Sarajevo
BH novinari, Sarajevo
Centar za istraživačko novinarstvo, Sarajevo
Centar za mlade Kvart, Prijedor
Centar za političke studije, Sarajevo
Fondacija Cure, Sarajevo
Helsinški parlament građana, Banja Luka
Inicijativa mladih za ljudska prava, Sarajevo
Infohouse, Sarajevo
MyRight - Empowers People with Disabilities, Sarajevo
Oštra nula, Banja Luka
Prava za sve, Sarajevo
Transparency International, Banja Luka/Sarajevo
TRIAL – Track Impunity Always, Sarajevo
Sarajevski otvoreni centar
Vaša prava BiH
Zašto ne, Sarajevo
Zemlja djece, Tuzla
Žene ženama, Sarajevo

Inicijativu koordiniraju:

Sarajevski otvoreni centar
info@eu-monitoring.ba

Inicijativu podržavaju:

ACIPS, Sarajevo; Asocijacija studenata Pravnog fakulteta Univerziteta u Tuzli; Banjalučko udruženje kvir aktivista (BUKA), Banja Luka; Centar za socio-ekološki razvoj, Banja Luka; Centar za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu; Crvena, Sarajevo; Evropski istraživački centar, Sarajevo; Fondacija 787, Sarajevo; Green Council, Sarajevo; OKC Abrašević, Mostar; Perpetuum Mobile, Banja Luka; Udruženje PEKS, Živinice; Vesta, Tuzla; Vanjskopolićka inicijativa BiH, Sarajevo; Zeleni Neretva, Konjic

**INICIJATIVA ZA MONITORING EVROPSKIH INTEGRACIJA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Naslov:

PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE INSTITUCIONALNIH OKVIRA
ZA ZAŠTITU I PROMOCIJU LJUDSKIH PRAVA:
MODEL ZAKONA O INSTITUCIJI OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BIH

Izdavač:

Sarajevski otvoreni centar, u ime
Inicijative za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine, www.eu-monitoring.ba

Autori/ice modela zakona:

Saša Gavrić, Sarajevski otvoreni centar
Adrijana Hanušić, Trial u Bosni i Hercegovini

Konsultanti/ice:

Goran Selanec, zamjenik Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske
Predstavnice/ici organizacija civilnog društva koje su dio Inicijative za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine

Lektura:

Jasmina Čaušević

ISSN:

2303-6079

Nekomercijalno umnožavanje, fotokopiranje ili bilo koji drugi oblik reprodukcije cijele publikacije ili njenih dijelova je poželjno. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost njenih autora_ica.

Inicijativa za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine je tokom jula 2015. objavila i publikaciju pod naslovom PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE INSTITUCIONALNIH OKVIRA ZAŠTITE I PROMOCIJE LJUDSKIH PRAVA KROZ REFORMU INSTITUCIJE OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA U BOSNI I HERCEGOVINI, koja je dostupna na linku:
<http://eu-monitoring.ba/prijedlozi-za-unapredenje-institucionalnih-okvira-zastite-i-promocije-ljudskih-prava-kroz-reformu-institucije-ombudsmena-za-ljudska-prava-u-bosni-i-hercegovini/>